

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY DZIENNIK DEMOKRATYCZNY

SERCE KOMENDANTA spocznie w Wilnie obok szczątków Matki po przywiezieniu ich z Litwy.

Złożenie serca Marszałka Józefa Piłsudskiego odbędzie się w Wilnie ze względów technicznych później, niż pogrzeb szczątków w Krakowie.

Marszałek oddawna pragnął sprowadzić do Wilna szczątki Swojej Matki, pochowanej na Litwie. W sprawie załatwienia formalności, związanych z ekshumacją, jeździł do Litwy adiutant Marszałka kpt. Lepecki.

Dopiero po przywiezieniu szczątków Matki Marszałka, Serce Jego zostanie złożone w Wilnie.

TELEF. OD WŁASN. KORESP. Z WARSZAWY

Program uroczystości pogrzebowych

Program uroczystości pogrzebowych przedstawia się, jak następuje: Exportacja z Belwederu do Katedry dziś, t. j. w środę o godz. 5 po poł.

W czwartek zwłoki wystawione będą w Katedrze.

W piątek o godz. 10-ej rano odbędzie się nabożeństwo, celebrowane przez Ks. Kard. Kakowskiego.

Po nabożeństwie tegoż dnia nastąpi wyprowadzenie zwłok na Pole Mokotowskie, gdzie trumna ustawiona zostanie w miejscu, w którym Marszałek po raz ostatni przyjmował defiladę 11 listopada ub. roku. Przed trumną przedefilują wszystkie oddziały garnizonu

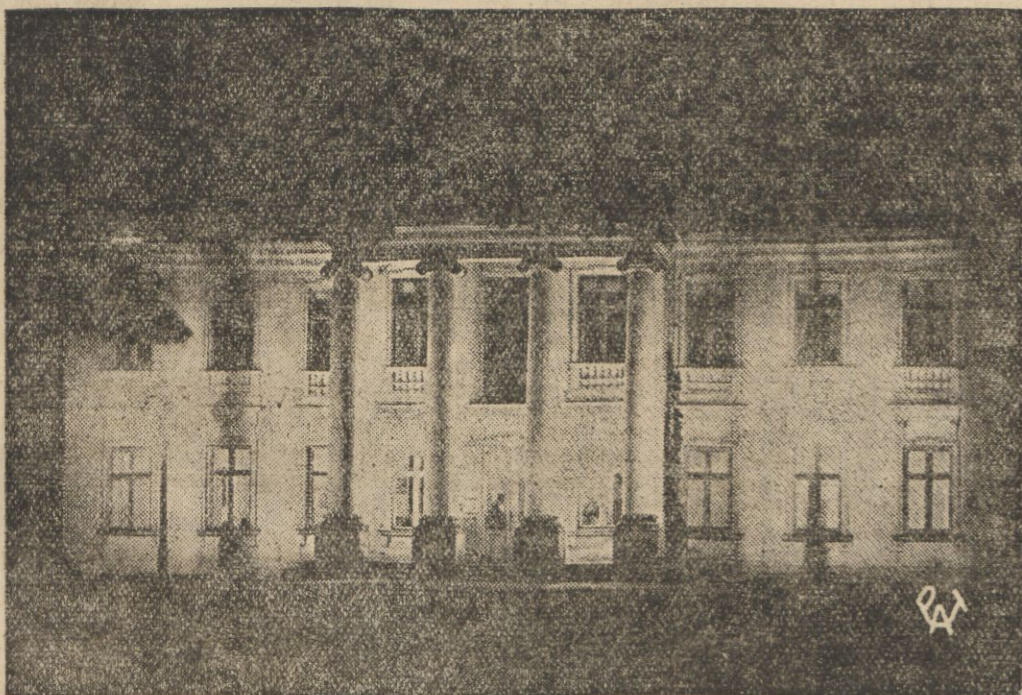
Po defiladzie trumna ze zwłokami zostanie złożona do wagonu żałobnego, który stać będzie na boczny kolejowej na Mokotowie. Z miejsca tego wagon żałobny specjalnym pociągiem odejdzie do Krakowa.

W Krakowie uroczystości pogrzebowe odbyć się mają w sobotę.

Mózg Marszałka będzie badany w Wilnie?

Marszałek, jak podawaliśmy, wyraził życzenie, aby mózg Jego poddany został badaniom naukowym.

Mózg ten będzie prawdopodobnie przewieziony do Wilna i zbadany przez prof. Rosego, uchodzącego za największy autorytet w tej dziedzinie.

Pałac Belwederski w nocy z dnia 12 b. m. na 13 b. m.

W BELWEDERZE

Od samego rana tysiączne tłumy ciągną al. Ujazdowską w stronę Belwederu, ustawiając się po obu stronach ulicy. Cały pałac Belwederski zapełniony jest publicznością. Aczkolwiek dzisiejszy dzień zarezerwowany jest dla rodziny Marszałka i dla delegacji wszystkich formacji wojskowych oraz dla osobistych przyjaciół i współpracowników zmarłego (gdyż zasadniczy dostęp do trumny dany będzie wszystkim z chwilą wystawienia jej w katedrze), od czasu do czasu drobne grupki osób, przeważnie dzieci, dopuszczone są do pałacu Belwederskiego.

Wczoraj oddała hołd prochom swego wodza armia polska. Niezliczone delegacje wojskowe wszystkich oddziałów broni na czele z dowódcami przybyły z całego kraju do pałacu Belwederskiego, defilując po raz ostatni przed śmiertelnymi szczątkami Marszałka Piłsudskiego.

Ciało Marszałka spoczywa w wielkim salonie pałacu, zamienionym na kaplicę żałobną. W kaplicy, której ściany okryte są krepą, panuje półmrok. W rogach widnieją dwie urny alabastrowe okryte krepą, oświetlone wewnątrz i rzucające snop światła na katafalk.

Wysoki katafalk, na którym spoczywa ciało Marszałka Piłsudskiego, przybrano materją o kolorze purpurowym.

Ciało zmarłego ubrane jest w mundur Marszałka, przepasany wielką wstęgą orderu Virtuti Militari. Głowa spoczywa na niewielkiej poduszce, z pod której opada materja biała na stopnie katafalku, na którym widnieją barwy Virtuti Militari. Ręce Marszałka złożone są do modlitwy i trzymają obrazek Matki Boskiej Ostrobramskiej.

Na jednym ze stopni katafalku, przy nogach zmarłego ustawioną jest wielka urna kryształowa o odcieniu niebieskim, w której umieszczono serce Marszałka Piłsudskiego. Przy urnie leżą czapka-maciejówka legionowa z orłem strzeleckim, buława i szabla marszałkowska.

Następny stopień katafalku przybrany jest materją purpurową, a nad nią widnieje wielki orzeł biały.

Na katafalku powiewają trzy historycznie sztandary wojskowe przybrane kirem: 1831, 1863 i sztandar legionowy. U stóp katafalku, przy którym palą się świece leży wiązanka białych kwiatów od córeczek Marszałka: Wandy i Jagody.

Wartę honorową przy katafalku pełnią oficerowie, podoficerowie i szeregowcy z obnażonymi szablami. Na twarzach ich maluje się ból i skucie.

Na fotelu w głębi kaplicy siedzi pogrążona, w ciężkiej żałobie pani Aleksandra Piłsudska z córkami w otoczeniu najbliższej rodziny. Adjutanci wpuszczają co pewien czas do kaplicy delegacje poszczególnych jednostek, wojskowych i grupy osób przeważnie z pośród bliskich współpracowników Marszałka, którzy przybywają, by złożyć hołd wodzowi narodu. Generałcja, wyżsi oficerowie i żołnierze klękają przed katafalkiem i pozostają chwilę w modlitwie.

Na twarzach maluje się przygnębienie. Raz po raz słychać eichy szloch.

Urna z ziemią z drogich miejsc ś. p. Marszałka

Delegacja ludności Wileńszczyzny, która wyjedzie na uroczystości pogrzebowe do Warszawy i Krakowa, wieź będzie ze sobą urnę, zawierającą woreczki z ziemią wziętą z grobu ś. p. Matki Marszałka Piłsudskiego na Kowieńszczyźnie (Suginty) z ziemią z miejsca urodzenia Marszałka Zułowa i z ziemią, wziętą z mogiły, niedawno zmarłej, ukochanej siostry Marszałka, ś. p. Zofji Kadenacowej z cmentarza po-Bernardyńskiego w Wilnie.

Urna, utrzymana w wileńskim stylu regionalnym została wykonana i ofiarowana na ten cel przez znanego artystę-ceramika Aleksandra Azarewicza. Urna z ziemią zostanie po uroczystościach pogrzebowych w Krakowie złożona w fundamentach budującego się kopca Marszałka w Krakowie.

Nabożeństwo żałobne w Belwederze

WARSZAWA (PAT) — O godz. 11-ej ksiądz biskup połowy Gawlina odprawił cichą mszę żałobną w salonie pałacu Belwederskiego, zamienionym na

kaplicę żałobną.

Na nabożeństwie obecna była najbliższa rodzina Marszałka Piłsudskiego.

Organizacja manifestacji na trasie Warszawa — Kraków

WARSZAWA (Pat). W związku z uroczystościami żałobnymi i dla umożliwienia najszerszym warstwom obywateli Rzeczypospolitej złożenia hołdu Marszałkowi Piłsudskiemu, minister spraw wewnętrznych wydał zarządzenie do wojewodów w sprawie organizacji manifestacji żałobnych w miejscach postoju po ciągu żałobnego na trasie Warszawa, Kielce, Kraków. Poszczególne miejsca

postoiu zostaną ogłoszone po ich ostatecznym ustaleniu. Wszystkie delegacje winny udawać się do najbliższego dla danego województwa miejsca postoju po ciągu, gdzie w uroczystym skupieniu oddadzą hołd wielkiemu zmarłemu, odbywającemu swą ostatnią podróż. Do Krakowa przybędą jako delegacje organizacyjnej jedynie poczty sztandarowe.

Goering weźmie udział w pogrzebie

WARSZAWA, (Pat). Na zlecenie kanclerza Rzeszy na uroczystość pogrzebową do Warszawy i Krakowa udaje się premier pruski Goering jako przedstawiciel kanclerza.

W otoczeniu premiera Goeringa znajdują

się będą następujący przedstawiciele niemieckich sił zbrojnych: jeden generał armji lądowej, admirał floty wojennej, generał lotnictwa oraz niemiecki ambasador w Warszawie i dwaj adiutanci Goeringa.

Przemówienie Mussoliniego o s.p. Marszałku Piłsudskim

RZYM, (Pat). Na dzisiejszym posiedzeniu wygłosił przemówienie przewodniczący senatu Federzoni, poświęcając je pamięci Marszałka Piłsudskiego.

Następnie przemówił Mussolini, oświadczając m. in.: „Rząd przyłącza się do słów wygłoszonych przez przewodniczącego.

Można powiedzieć o Marszałku Piłsudskim, że był On twórcą nowej Polski, stworzył On nową Polskę walką nieprzerwaną, nieugiętą, bohatersko prowadzoną zarówno przed wojną i pod

czas wojny jak i po wojnie, gdy w r. 1926 objął władzę w państwie, aby dać mu formy i budowę zdolną oprzeć się wszelkim koniecznościom wewnętrznym i wszelkim ewentualnościom zewnętrznym.

Piłsudski czczony jest przez całą Polskę. My również możemy Go uczcić nie tylko przez wzgląd na węzły przyjaźni, które nas łączą z tym szlachetnym i dumnym narodem, ale również dlatego, że leży w naturze fašyzmu czcić wszystkich, którzy jak Piłsudski nie znali żadnej granicy w wykonaniu swoich obowiązków“.

Belweder w dniu żałoby

Przed Belwederem nieruchomy, milczący tłum.

Serce Marszałka w urnie ofiarowanej przez Nowogródzyczynę

Dowiedziemy się, że serce Marszałka Józefa Piłsudskiego umieszczone zostało w wazie kryształowej ofiarowanej przez ziemie nowogródzką wodzowi narodu w dniu Jego imienin w r.

1932. W wazie tej, służącej obecnie za urnę serce wodza narodu złożone będzie w ukochanym przez Wilnie.

Kondolencje

WARSZAWA (Pat). Kardynał sekretarz stanu Pacelli nadesłał następujący telegram do Pani Aleksandry Piłsudskiej: „Jego Świątobliwość bierze żywy udział w Pani wielkim bólu, wznosząc z całego serca swe modły za nieodżałowanego Marszałka Piłsudskiego, zasyła W. Ekscelencji i całej Rodzinie pociechę apostołską z błogosławieństwem, do czego pragnę dołączyć wyrazy moich osobistych kondolencji. Pacelli“

WARSZAWA, (Pat). Pan Prezydent Rzeczypospolitej otrzymał depeszę kondolencyjną od króla włoskiego Wiktora Emanuela, Prezydenta Finlandji i Prezydenta Francji.

WARSZAWA, (Pat). Ojciec Święty przesłał Panu Prezydentowi R. P. następujący telegram:

Do Jego Ekscelencji Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Warszawa.

Bierzemy żywy udział w żałobie Pana Prezydenta i żałobie Polski zawsze szczególnie drogiej naszemu sercu. Modlimy się o wieczny spoczynek dla duszy nieodżałowanego Marszałka, oraz modlimy się także o pokój i pomyślność dla Polski, którą błogosławimy całą w Pana Prezydenta czełgodnej osobie. Pius XI.

WARSZAWA, (Pat). Francuski minister spraw zagranicznych Laval przesłał do min. Becka następującą depeszę:

W chwili opuszczenia Polski dowiaduję się z głębokim wzruszeniem o śmierci Marszałka Piłsudskiego. To tak okrutna, dla ojczyzny pana ministra, żałoba zostanie boleśnie odczuta przez naród francuski. Składam hołd pamięci wielkiego męża stanu, który swą odwagą, szlachetnością i patriotyzmem był twórcą wspaniałej Polski. Proszę Waszą Ekscelencję o przyjęcie moich pełnych smutków kondolencji.

WARSZAWA (PAT) — Mussolini szef rządu włoskiego przesłał na ręce premiera Sławka następującą depeszę:

Pragnę wyrazić Waszej Ekscelencji serdeczne współczucie rządu faszystowskiego i narodu włoskiego spowodu śmierci Marszałka Piłsudskiego. Pozostaje On w historii ojczyzny Pana Premiera, jako wysoki przykład cnoty wojskowej i obywatelskiej. Jego pamięć będzie czczona przez wszystkich tych, którzy znali Go, śledzili Jego czyny i podziwiali Go w Jego wytrwałej i bohaterskiej walce o wskrzeszenie i wielkość Polski.

Prezes Rady Ministrów Walery Sławek otrzymał od premiera Węgier depeszę:

Głęboko wzruszony smutną wiadomością o okrutnej stracie, jaką naród polski poniósł przez zgon Marszałka Piłsudskiego, pośpieszam wyrazić Waszej Ekscelencji słowa największego współczucia, które odczuwamy dla narodu przyjacielnego. Pragnę zapewnić Waszą Ekscelencję o głębokim żalu, jaki królewski rząd węgierski i cały naród węgierski odczuwa i bierze udział w żałobie narodowej.

Wczoraj minister spraw zagranicznych otrzymał depesze kondolencyjne od: de Valery, Benesza, Neuratha, Litwinowa, Edena, Harlesa min. Finlandji.

Kto wygrał?

WARSZAWA, (Pat). Dziś w 8-ym dniu ciągnięcia 4-ej klasy 32-ej polskiej państwowej loterii klasowej następujące większe wygrane padły na numery losów:

zł. 100 000: 113144.

zł. 50 000: 181917.

zł. 10 000: 40845, 65321, 84976, 159500.

Min. Laval w Moskwie

Przemówienie Litwinowa i Laval

MOSKWA (Pat). Podczas obiadu wydanego przez komisarza Litwinowa, na który ze strony sowieckiej przybyli: komisarz Woroszyłow, Rozenholz, Bubnow, Hlinko, Mikojan i inni, komisarz Litwinow wygłosił przemówienie, w którym podkreślił, że sowiecko francuski pakt wzajemnej pomocy stanowi nowy okres rozwoju w zwartych stosunkach, zapoczątkowanych podpisaniem paktu o nieagresji.

Mówca zaznaczył, że pertraktacje były prowadzone ze strony francuskiej kolejno przez 3 przedstawicieli różnych ugrupowań politycznych, co wskazuje na powszechne dążenie Francji do wspólnej pracy z Z. S. R. R. Komisarz Litwinow oświadczył:

Mogę z całym naciskiem oświadczyć, że zawarty przez nas układ jest instrumentem pokoju, a jego oryginalność polega na tem, że autorowie jego żywią go rące pragnienie, by nigdy nie zaszła potrzeba jego wykonywania. Mówca oświadczył, że pakt nie jest skierowany przeciwko nikomu i otwarty jest do przystąpienia dla wszystkich zainteresowanych. Na zakończenie Litwinow wniósł zdrowie prezydenta Francji, na rodu francuskiego i min. Laval.

W odpowiedzi min. Laval oświadczył, że słowa, któremi komisarz Litwinow scharakteryzował politykę sowiecką, uważa za wyraz chęci ZSRR podzielenia odpowiedzialności i wzięcia udziału w dziele organizacji bezpieczeństwa europejskiego. Po wstąpieniu ZSRR do Ligi Narodów nie może być wątpliwości co do zamiarów rządu ZSRR.

Minister Laval podzieli przekonanie Litwinowa, że podpisany pakt, jest instrumentem pokoju, w którym dwa wielkie państwa złączyły swoje wysiłki, nie tylko w celu obrony własnej, ale i w celu służenia sprawie powszechnego pokoju, którego pragnienie łączy oba narody, pomimo różnic ideowych i ustrojowych. Laval podzielił pragnienie komisarza Litwinowa, aby nigdy nie wydarzyła się konieczność zastosowania układu.

Wszystkie narody pragną pokoju i wszystkie razem obowiązane mu służyć. Każdy kraj ma swe własne aspiracje i troszczyć się musi o zachowanie godności i honoru i zarazem ma obowiązek uczestniczenia w zbiorowej akcji w dziedzinie solidarności międzynarodowej. Ponieważ pokój jest niepodzielny musimy i czynić to właśnie, prowadzić apel do wszystkich rządów i narodów, dopóki nie zostanie on wysłuchany.

Na zakończenie min. Laval wniósł toast za zdrowie komisarza Litwinowa, prezydenta Kalinina i pomyślność narodu ZSRR.

KONFERENCJA ZE STALINEM.

MOSKWA (Pat). Dziś w południe minister Laval odbył przeszło dwugodzinną konferencję ze Stalinem i Mołotowem. Omawiano sytuację ogólnoeuropejską, szczególnie uwzględniając stosunki sowiecko-francuskie. Rozmowy odbyły się w gabinecie Mołotowa na Kremlu. Po tej rozmowie premier rządu sowieckiego wydał śniadanie na cześć gości francuskich.

Ponadto kanclerz Hitler przesłał depeszę kondolencyjną do Pani Aleksandry Piłsudskiej.

Jego ekscelencja ks. kardynał Hlond wystosował na ręce Rydza Śmigłego, generalnego inspektora sił zbrojnych, depeszę następującą:

Spowodu zgonu Wielkiego Twórcy, zwycięskiego Wodza, Pierwszego Marszałka armji polskiej Józefa Piłsudskiego, składam serdeczne kondolencje tejże armji na ręce pana generała.

WARSZAWA, (Pat). W ciągu dnia 13 h. m. zgłosili się do Sztabu Głównego attaches wojskowi akredytowani w Warszawie w pełnych mundurach i składali kondolencje w imieniu swych armji. Kondolencje przyjmował w imieniu Sztabu Głównego mjr. dypl. Axentowicz.

Delegacje

GENEWA (Pat). Sekretarz Generalny Ligi Narodów delegował jako przedstawiciela Ligi Narodów na pogrzeb s.p. Marszałka Piłsudskiego, zastępcę sekretarza generalnego Azcaratea i dyr. sekcji higieny dr. Rajchmana.

BIAŁOGRÓD (Pat). Celem wzięcia udziału w pogrzebie Marszałka Piłsudskiego w dniu dzisiejszym wyjechała z Białogrodu do Warszawy delegacja senatu i skupsztyzny z wicemarszałkiem senatu dr. M. Plojem na czele, składająca się z 7 osób.

Wizyta min. spr. zagr. Finlandji w Warszawie

WARSZAWA (Pat). Dawno zamierzona wizyta ministra spraw zagranicznych Finlandji Antoniego Hackzella do Polski nastąpi w środę wieczorem. Minister Hackzel przybędzie w towarzystwie swej małżonki oraz szefa biura fińskiego MSZ. Wachenvuori i zatrzyma się w Warszawie dwa dni. W piątek minister Hackzell weźmie udział w uroczystościach żałobnych.

Odroczenie przekazania daru premj. Sławkowi

W związku z żałobą narodową uroczystość oddania zagrody raclawickiej płk. Sławkowi przez grupę ludową BB WR zostaje odroczone.

Radjo musi wleceć uwagi poświęcić Wilno

Przez cały dzień wczorajszy aż do późnej nocy na ulicach przed głośnikami radjowymi wystawały tłumy ludności z przejęciem przysłuchując się wiadomościom o przebiegu żałobnych uroczystości.

Ze wszystkich miast nadawane były raporty żałobne, przykro jednak razita szczupłość informacji z Wilna. Mankament ten musi być jak najszybciej usunięty.

SERCE NASZE...

Nie żyje...

Jakże tę wieść okrutną pomieścić w świadomości? Jak objąć sercem rozmiar bólu, jak umysłem obliczyć miarę kłeski?

Rzeczpospolito Polska i wszyscy Twoi obywatele! Otrzymałście cios, którego nateżenie ogarnąć dziś trudno, dopiero czas zaciąży niejedną niebezpieczną i gorzką chwilę, kiedy szukać Go będziemy w koło siebie, kierować oczy ku temu sercu czuwającemu wiecznie, do ostatniego uderzenia, i nie znajdziemy Go już między nami... Czy był kiedy w całej historii obu narodów, w ich zbrataniu historycznym, człowiek, którego każdy mieszkaniec ziem zawartych pomiędzy Bałtykiem i Tatrami, Ojcem swym miał prawo nazwać w tym stopniu? Czy był człowiek w historii naszej Rzeczpospolitej, który do takiego stopnia, oddał siebie całego, bez rachuby, bez reszty, bez innej myśli, krajowi, rodakom, wolności?...?

Nic dla siebie, prócz trudu, męki, niebezpieczeństwa, wytrwania w najcięższych warunkach, prócz nadludzkich wysiłków, nadziei danej od Boga, bo ludzie Mu jej zaprzeczali, prócz ofiary od najmłodszych lat, ofiary ciała, krwi, ducha, sił, na miarę nadczołowieka... Żył, pracował, myślał, cierpiał za miliony, był naszym Ojcem i Opiekunem każdej ciężkiej, trudnej godziny, naszą otuchą... Wpatrzni w Niego krzepiliśmy się, mówiąc przy zawodach i smutkach „A On?“ Za Jego przykładem, za Jego myślą... A teraz? Był zawsze wśród nas obecny... A teraz Go nie ma! Nie, nie można się z tem pogodzić, nie można uwierzyć...

Thuny stoją pod Belwederem... noc... światła w oknach... płacz i ciche szepty, westchnienia do Boga, by w wyrokach swoich, za Jego zasługi zlitował się nad nami i dał nam część Jego mocy, część Jego ducha, by to znieść... By, tak, jak żywy był natchnieniem swych wiernych druhów, bliskich Mu, synów Jego duchowych, a także dalekim Pokrzepicielem małych, oddanych Mu bezgranicznie by tak teraz, z dalekich zaświatów potężny duch Jego czuwał nad nami. Gdybyż można było wchodzić w targi z losem — iluż z nas życie by swoje oddało za to życie, tak potrzebne, które zgasło tak przedwcześnie, sterane straszliwymi cierpieniami fizycznymi i moralnymi, latami hojnie ofiarowanymi Polsce i Jej chwale.

Józef Piłsudski po 125 latach niewoli zdobył dla Polski niepodległość — On zdobył, On zwyciężył po tylu nieudanych próbach, On zerwał pęta z narodu,

On kamień grobowy z nad martwego ciała Matki oderwał i zawołał „Zaiste nie umarła ale śpi“ — kazał milczeć tym którzy nad Polską żałobne odprawiali

egzekwje, mieniąc ją trupem. On powtórzył za Kościuszką, Mickiewiczem, Trauguttem, że jest żywa i żyć musi. Na poił Ją swym trudem i krwią swych ukochanych chłopców — synów — Legionistów. Z niewolnicy rozszarpanej na trzy zabory, z potrójnej niewolnicy, utworzył mocarstwową, potężną królowę i stał się Jej pierwszym, oddanym do ostatniego tchu sługą, obrońcą, doradcą, opiekunem — synem najwierniejszym i ojcem najtkliwszym. Prowadził Ją, jak syn słabą po chorobie Matkę prowadzi i kierował, jak ojciec kieruje krokami młodej córki.

Jak teraz żyć bez Niego? Bez tej otuchy, którą się czerpało z samej myśli o Nim? Wilno! Nie zobaczysz już tych światel w oknach pałacu, które oznaczały że ze stolicy przyjechał nasz ukochany Wódz, i tam w atmosferze, którą uważał za przyjazną sobie, obmyślał wielkie plany, myśli swe ważył na szali historii, serce poi powietrzem miłego swego miasta, a nasze serca szła Mu z przestrzeni tyle oddanej miłości, że wytwarzało się złudzenie że Mu lżej pracować, że On tę miłość naszą czuje, że Go to krzepi. Czemuż Mu sił i zdrowia dać nie mogliśmy!

Tak okrutnie boli; ani tu słów dobrać, ani tu ogromu powszechnego żalu wyrazić... W dalekich szkółkach na prowincji płaczą dzieci wiejskie, które Go nigdzie nie widziały, płaczą prości ludzie dalecy... a my, którzy mieliśmy szczęście pracować z Nim i dla Niego... czem się mamy bronić od rozpacz?

Jedynie mężną przysięgą: „Za Twoim przewodem, tak, jak Ty, Komendancie, — wszystko dla Ojczyzny...“

Hel. Romer.

WILNO

(Z przemówienia Marszałka Piłsudskiego na zjeździe legionistów w Wilnie 12 sierpnia 1928 r.)

„... I biegłem ku Wilnu pieszczotliwą myślą, tworząc sam dla siebie pięściwe pieszczoty dziecka. Jedna z moich książek tam właśnie powstała, w murach Magdeburga. Czar, zakuty we wspomnieniach, urok odrodzenia, rzucony w szale tam niegdys. Wszystko to razem składało się na marzenie człowieka, co nie wie, czy jutro do grobu się nie po-

łoży. Minęło lat parę i byłem znowu z wami i gdy marzyłem i myślałem o Wilnie, w warszawskim Belwederze zamknięty, myślałem także i o was i gdy w bój zawołałem, by Wilno zdobyć, was do siebie powołałem; marzyłem, sądziłem, że dwa serca zbratane dadzą mi to, o czym dusza marzyła. Wilno musi być moje! I jak wyście mi na to odpowiedzieli — żywo

pamiętam tę chwilę. Wilno w owym czasie, gdy Polska ledwie żyła poczynając, gdy ze wszystkich stron żądano naszej ziemi, dłonie ku niej wyciągano, gdy bitwy na wszystkich ścianach Rzeczpospolitej i wojna trwała, gdy inne państwa już były spokojne, gdy działa u nas grzmiały, gdy tam spokoju już doznali, — Wilno dalekie było od myśli i Wilno dalekie było od zakłopotania serca wszystkich. Wyście stanowili najpewniejszego żołnierza, żołnierza, który mnie nigdy w wojsku nie zawiódł, który dał mi wszystko co żołnierz wodzowi dać musi.

Was powołałem. Szła wielkanocna pora, gdy bataljon za bataljonem, szwadron za szwadronem do Wilna spieszyły. I szła pogawarka wśród wiary — Komendant nasz Wilno kocha, na Wielkanoc Wilno w prezencie mu damy... Prezent wspomniały! I gdy myślę, że nie sądząc o ważności Wilna dla nas, jako prezent, jako pieszczota dla serca Komendanta, wieleście mi dali i gdy pomyślę, że tam gdzieś na Rossie u wrót cmentarzy mogiłka za mogiłką leżą, jedna przy drugiej, jak żołnierze w szeregach, ci, co życie dali, by Komendanta serce pieścić, to mówię, że miłem to być musi, i gdy serce swe grobem poje, serce swe tam na Rossie kładę, by wódz spoczął z żołnierzami, co mogli tak pieścić dumnego wodza czolo“.

TELEF. OD WŁASN. KORESP. Z WARSZAWY.

OSTATNIE CHWILE MARSZAŁKA

Choroba ś. p. Marszałka, która w wyniku doprowadziła do katastrofy, postępowała już od szeregu miesięcy. Choroba komplikowała się jeszcze tem, że Marszałek nie chciał poddawać się zaleceniom lekarzy, nie chciał przyjmować przepisanych lekarstw i nie stosował się do zalecanej diety, a zwłaszcza, wbrew radom, pijał b. dużo kawy i mocnej herbaty.

Ścisłą diagnozę choroby postawił dopiero przybyły samolotem, pilotowanym przez kpt. Bajana, prof. Wenckebach oraz dr. Stefanowski na odbytem konsylium. Było to w Wielki Czwartek.

Dopiero po tem konsylium, kiedy stan zdrowia, uległ znacznemu już pogorszeniu, ś. p. Marszałek zastosował się do przepisanej diety, a nawet sam ją osobiście zaostriżył.

W piątek 10 bm. ś. p. Marszałek czuł się jeszcze na tyle na siłach, że od-

był dłuższą konferencję z min. Beckiem. Konferencja ta odbyła się wieczorem po raucie, wydanym przez min. Becka na cześć bawiącego wówczas w Warszawie min. Laval'a. Była to ostatnia konferencja polityczna Marszałka.

W sobotę Marszałek konferował jeszcze z gen. Rydzem-Śmigłym. Tegoż dnia po południu nastąpił krwotok wewnętrzny i stan zdrowia uległ dalszemu, b. poważnemu pogorszeniu.

W niedzielę, 12 bm. to jest w dzień

Jak będzie wyglądała trumna?

Trumna będzie wykuta ze srebra i będzie miała szklane wiko. Projekt trumny wykonał prof. Jastrzębowski, prace techniczne zaś wykonują uczniowie Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Trumna posiadać będzie kształt prosty. Pod szybą na wieku będzie umie-

śmierci, stan Marszałka był beznadziejny. Po południu wezwany do łoża chorego ks. Kornilowicz udzielił sakramentu ostatniego namaszczenia i wypowiedział Marszałka. Spowiedź ta odbyła się z przerwami, gdyż ś. p. Marszałek co chwila tracił przytomność.

W chwili zgonu poza Panią Marszałkową i najbliższą rodziną obecni byli w Belwederze: gen. Rydz-Śmigły, gen. Ruppert oraz lekarze stale opiekujący się chorym.

szczony czarny krzyż, a dalej wzmocowany zostanie ryngraf, ofiarowany w swoim czasie Marszałkowi przez 1 pułk 1 Brygady. Na ryngrafie wyryty jest obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej, po drugiej stronie są podpisy oficerów tego pułku.

ŻYCIORYS MARSZAŁKA

W czasach szkolnych.

Ten życiorys napisać jest zadaniem przechodzącym siły człowieka, gdyż przeżyć to życie było w mocy olbrzyma, jednego z rzędu tych niewielu, których ród ludzki i szczęśliwsze tylko narody wydają raz na setki lat.

Pisać życiorys Człowieka, którego zimne zwłoki, biedne, sterane trudem i chorobą szczątki doczesne leżą jeszcze w historycznym Belwederze, niby relikwie wspaniałego Ducha, co płynął przez życie jak wezbrana rzeka, jak żywioł, kształtując wszystko dokoła, porywając, tworząc, budując przeciw wszystkiemu i wszystkim z niczego wielkie Państwo.

Życiorys, który starczy za biografię tysięcy wielkich ludzi, uznanych za pierwsze gwiazdy w narodzie, a wyrósł z jednej duszy, jednego serca, jednej niezłomnej woli.

Tego życiorysu nie można napisać. Można jedynie z nieprzebranej masy świeżych czynów wybrać, zestawzić zdarzenia, spisać je jak bezgłośne znaki, ułomne symbole wielkich przemian, których suma stanowi dzieje Narodu polskiego w ostatnim pięćdziesięcioleciu.

Urodził się Józef Piłsudski w Żuławie w powiecie święciańskim, 5 grudnia 1867 roku z ojca Józefa i matki Marji z Billewiczów. Do gimn. uczęszczał w Wilnie wraz z bratem Bronisławem. Tu zakładał pierwsze kółka dla robotników. W r. 1885 wyjechał do Charkowa na studia uniwersyteckie, skąd rychło powrócił do Wilna, z dwoma semestrami wydziału lekarskiego i zamiarem wyjazdu na dalsze studia do Dorpatu lub zagranicę. Wplątany w sprawę zamachu na Aleksandra III, w którym nie brał udziału, i aresztowany w Wilnie w r. 1887, więziony był w twierdzy Pietro-Pawłowskiej w Petersburgu, poczem zesłany administracyjnie na Sybir na lat pięć. Spędził je w Kireńsku i Tuncie.

Powróciwszy z zesłania w r. 1892, przy stepuje do czynnej pracy w ruchu robotniczo-socjalistycznym. W lecie 1893 r., w górach Ponarskich brał udział w pierwszym zjeździe Polskiej Partji Socjalistycznej, niebawem zostając członkiem Centralnego Komitetu Robotniczego i głową organizacji. W długich, pełnych trudu, samozaparcia i wyrzeczeń latach konspiracji jako „Ziuk“, „Wiktor“, „Mieczys-

ław“ kładzie pierwsze podstawy pod dzieło swego życia. W 1894 r. zakłada „Robotnika“, drukując go w Lipniskach w powiecie oszmiańskim, Wilnie, następnie zaś w Łodzi. W r. 1900 aresztowany przy pracy nad 36 numerem gazety, osadzony został w X Pawilonie Warszawskiej Cytadeli. Przewieziony do Petersburga zbiegł przy pomocy rodaków z szpitala więziennego Św. Mikołaja 13 maja 1901 roku.

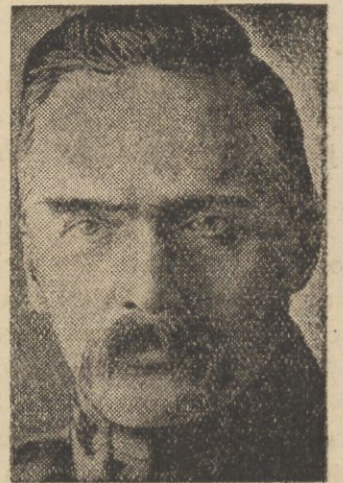
Wyjechawszy z kraju, po krótkim pobycie w Londynie, osiedlił się w Krakowie, skąd rozciągał działalność na zabór rosyjski. Z wybuchem wojny rosyjsko-japońskiej usiłował organizować opór przeciw mobilizacji. Zaproszony przez rząd japoński, udał się do Tokio. Doznawczy niepowodzenia w tej akcji, powrócił do kraju, gdzie zorganizował akcję bojową, wznawiając zapomniane tradycje powstańcze. 13 listopada 1904 r. odbyła się na placu Grzybowskim krwawa de-

monstracja. Za przyczynieniem niepodległościowego skrzydła w PPS, któremu nadawał kierunek, dokonał się rozłam partii i powstała Frakcja Rewolucyjna. Zamknięciem tego okresu działalności bojowej był słynny napad w Bezdanych w 1908 roku.

Następne lata niezłomnego bojownika o niepodległość poświęcone były przygotowaniu siły zbrojnej, którą w odpowiedniej chwili można było rzucić na szalę wypadków i czynem na nie wpływać. Po głębokich i wszechstronnych studiach wojskowych stworzył Piłsudski pierwsze szkoły instruktorskie i organizacje strzeleckie w Galicji. W r. 1909 powstał „Skarb Narodowy“. Związki Strzeleckie rosły liczebnie i jakościowo.

Z wybuchem wojny światowej wybiła godzina czynu. 6 sierpnia 1914 roku wyruszyła z Krakowa I-sza Kompanja. Lata walk Legionów. Początki Polskiej Organizacji Wojskowej. Powołany po akcie z dnia 5 listopada 1916 roku do Rady Stanu, jako minister wojny, dbał Piłsudski przedewszystkiem o polskie siły wojskowe. Po ustąpieniu z Rady Stanu i internowaniu Legionów aresztowany przez Niemców i wywieziony z kraju, uwięziony został w Magdeburgu.

Pogrom państw centralnych i rewolucja w Niemczech przyniosły Mu wolność.

Jako Naczelnik Państwa

stwa. Tworzy podstawy armji. Wybrany przez Sejm konstytucyjny jednogłośnie Naczelnikiem Państwa, wyprowadza je wśród ogólnego chaosu pewną ręką na drogę ładu wewnętrznego i bezpieczeństwa zewnątrz.

Próba realizacji wielkiej tradycji Jagiellońskiej zaprowadza wojska polskie nad Dniepr, do Kijowa. Broniąc państwa przed naporem rosyjskim, zagrażającym po odwołaniu Piłsudskiego, Piłsudski przygotowuje i przeprowadza genialny plan przeciwnatarcia. 13 sierpnia 1920 dokonuje słynnego uderzenia od Wieprza, ratując Warszawę i rozpoczynając pogrom armji rosyjskiej, zniszczonej do reszty pod Grodnem.

Gdy nastaly lata pokoju przezeń wywalczonego, Piłsudski odmówił wystawienia swej kandydatury na Prezydenta Rzplitej. Wobec smutnych zjawisk wewnętrznych walk i upadku myśli politycznej usunął się z życia publicznego do Sulejówka. Gdy objawy destrukcji przybrały zastraszające formy, 12 maja 1926 roku ujął władzę w swe ręce, ratując państwo od niechybnej katastrofy.

Od tego czasu poświęcał się pracy nad budową Rzplitej, wspierany przez ludzi, oddanych mu całą duszą, wychowanych przezeń w szkole twardej, lecz niezawodnej. Reforma wadliwego ustroju, wzmocnienie władzy wykonawczej, organizacja wojska, któremu osobiście kierował jako minister spraw wojskowych, obrona znaczenia Polski na trudnym terenie międzynarodowym, walka z groźnym wrogiem, podcinającym społeczeństwa całej niemal kuli ziemskiej u podstaw ekonomicznych, wychowanie obywateli w pojęciach twórczej pracy, zgodnej z interesem publicznym, oto treść ostatnich lat życia Wielkiego Marszałka Polski.

Do ostatnich chwil żył Polską i dla Polski. Szczęście osobiste, spokój, radość życia Jej oddał. Gdy zdradziecka choroba toczyła ciało, nie ustawał w pracy, wśród której odszedł nazawsze.

Spiskowiec. Żołnierz. Wódz. Mąż stanu. Odnowiciel Państwa i Budowniczy. Nauczyciel i Wychowawca. Nie zastał Polski, zostawił zaś ją potężną. Zostawił testament polityczny, którego treścią żyć będzie wiele pokoleń.

Takim pozostanie w pamięci współczesnych i wiecznej tradycji narodu. a.

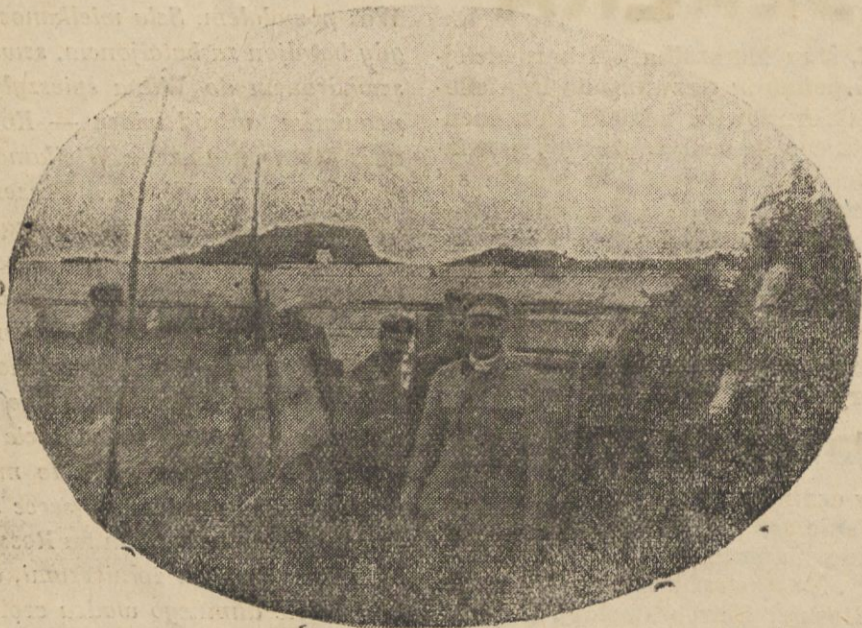

Jedno z ostatnich zdjęć.

monstracja. Za przyczynieniem niepodległościowego skrzydła w PPS, któremu nadawał kierunek, dokonał się rozłam partii i powstała Frakcja Rewolucyjna. Zamknięciem tego okresu działalności bojowej był słynny napad w Bezdanych w 1908 roku.

Następne lata niezłomnego bojownika o niepodległość poświęcone były przygo-

Jego powrót do Warszawy 11 listopada 1918 roku był kresem długiego pasma najwyższych wysiłków i początkiem nowej, ciężkiej pracy. Przejawszy władzę od Rady Regencyjnej zostaje uznany Naczelnikiem Państwa. Przeprowadza rozwiązanie Niemców. Tworzy pierwszy Rząd. Przygotowuje zebranie Sejmu Ustawodawczego. Wykreśla granice Pań-

W okopach I Brygady Legionów.

W czasie wyprawy na Wilno.

Dążenia wyzwolenicze Polaków a Rosjan w XIX wieku

(Z odczytu prof. dr. Jana Kucharzewskiego)

Na posiedzeniu publicznym Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej b. prezes Rady Ministrów profesor dr. Jan Kucharzewski z wielką swadą krasomówczą wygłosił odczyt na temat „Dążenia wyzwolenicze Polaków a Rosjan w XX wieku“.

Prelegent rozpoczął od zacytowania zdania Aleksandra Herzena z *połowy ubiegłego stulecia*, że „Rzymianie lepiej znali Galję za czasów Cezara niż dzisiaj zna Europę zna Rosję“. Oczywiście chodziło tu przede wszystkim o *dużą narodu*, o te „nieważkie“ czynniki z życia je go które nie dadzą się ująć w ramki statystyki. To jest jasne. Przecież umysłowość kraju nie odtworzy statystyka szkół i bibliotek, tak, jak żadna *statystyka* kryminalna nie da pojęcia o właściwej moralności narodu. Tembardziej je zeli chodzi o Rosję.

Także *metoda analogii* nie może być badana dusza narodu rosyjskiego. Metoda ta, dopuszczalna przy badaniu państw, stojących na tym samym poziomie, zastosowana do Rosji sprowadza badacza na manowce.

W ostatnim stuleciu jesteśmy świadkami *ciekawego zjawiska*. Obserwując wojny rosyjskie, zauważyliśmy, że za każdym razem Rosja traci reputację po łęgi militarnej podczas wojny, a zyskuje ją podczas pokoju. Naprzykład w roku 1828 zdawałoby się, że Turcja będzie zdruzgotana. A tymczasem w rezultacie Dybicz uzyskuje tylko sukces dyplomatyczny. Ambasadorowie Anglii i Francji, obawiając się rzezi „niewiernych“ w Konstantynopolu, wobec zbliżającej się niewielkiej, bo 2 tysięcznej armii Dybicza, składają sułtana do zawarcia pokoju. Dalej — w roku 1830—31 wojna polsko rosyjska zdawała się być przesądzona na niekorzyść polską. A tymczasem car stracił w kwietniu nadzieję, na zwycięstwo i oddawał część królestwa Prusom za pomoc. — Kampanja węgierska z roku 1849 była prowadzona przez Paszkiewicza źle. Wojna wschodnia była kompromitacją Rosji. Wojna z Turcją w roku 1877—78 była haniebną dla Rosji. Za Aleksandra III Rosja uchodzi za potęgę militarną, — natomiast wojna ja polska znowu jest kompromitacją dla Rosjan.

W kolosie rosyjskim jest coś hipnotyzującego. *Olbrzym ten przygniata cyframi*. Jednak wszystko to imponuje tylko na papierze. *Decydują natomiast w momentach krytycznych te czynniki nie ważne, których się nie da ująć w ramki statystyki*. Naprzykład wojna wschodnia wykazała w jakim stopniu panoszyły się w wojsku rosyjskim kradzieże, jak wielkie były braki urządzeń technicznych, sanitarnych i administracyjnych. Rosja nie znała swego terenu. Nie umiała posługiwać się materiałem ludzkim.

Wbrew ogólnie panującym poglądom punkt kulminacyjny znajomości Rosji, wykazywanej przez uczonych przypada na epokę Mikołaja I. Europa zaczęła się cofać z dotychczasowej pozycji. *Wypływa teraz trafna znajomość kruchości Rosji*, zapoczątkowanej wadliwie przez Piotra Wielkiego. Wskazuje się na dwie warstwy dolną i górną. Warstwy te są źle spojone, nawet odpychają się wzajemnie

W obu odbywa się ukryte wrzenie. W dolnej wrze żądza posiadania ziemi, istnieje chęć zaboru. W górnej natomiast istnieje również chęć posiadania coraz większych terenów i chęć zaboru. Chłopi chcą mieć ziemię od panów, panowie od państw ościennych.

Dla powierzchownych obserwatorów istnieje jeden hamulec na te wrzenia — przywiązanie do cara. Jest to jednakże nietrafny sąd. W Rosji daje się zaobserwować idea „cara Spartakusa“, „cara Pugaczewa — wywłaszczeniowca“. *Czynnik zaś ten jest raczej czynnikiem fermentu, niż hamulecem*.

W okresie największej przenikliwości badaczy Rosji, wielu pisarzy *przewidywało upadek caratu*.

Po wojnie krymskiej natomiast przenikliwość Europy spadła znowu. Wpłynęła na to sama wojna, a następnie reformy Aleksandra II. Sądono, że wdzięczny chłop, obdarowany ziemią, stanie się bieżącą granitową podstawą caratu. Były to błędne wnioski. Wiemy, że reformy ożywiły tylko wrzenia wśród chłopów.

Pozatem na upadek przenikliwości Europy wpłynęła wojna francusko-pruska, która postawiła przed oczami Europy niebezpieczeństwo niemieckie.

Rozpoczyna się idealizacja Rosji. Nie szukajmy jednak w niej istotnej żyć czliwości dla narodu, gdyż można ją mieć dla narodu żywego, a nie dla mitycznej fikcji.

Ostatnia rewolucja rosyjska wywołała zdumienie. Badając ją zastosowano znowu fałszywą logikę parabol. Przeprowadzano analogię między rewolucją francuską a rosyjską. Sądono, że wzorem Francji rewolucyjnej, Rosja nabierze wartości bojowej i ruszy przeciwko wrogowi. Gdy jednak chłop ujął za karabin i zamiast na front poszedł bić „panów“ — powstało oburzenie. I dlatego zaczęto uważać rewolucję rosyjską za naloż, niemal za „sprawkę szatana“. A tymczasem wszystko to tkwiło korzeniami w historii. Chłop pożądał ziemi pańców.

W dalszym ciągu swego odczytu prelegent scharakteryzował rewolucjonis-

tów rosyjskich. Większa część ich należy niewątpliwie do typu, przejawiającego w przeciwieństwie do utopistów, silny temperament rewolucyjny, pełen pierwiastków burzycielskich. Jednakże *obecny stan rewolucji rosyjskiej wykazuje inne cechy, niż te które są zawarte w określeniu ogólnego typu rewolucjonisty o wybuchowym temperamencie*.

Obecny stan rewolucji rosyjskiej ma *wiele odpowiedników w anarchizmie Bakunina*. Anarchista ten propagował ateuszostwo, był wrogiem zasady władzy, zwolennikiem dezorganizacji, zniszczenia i t. p. — a jednocześnie stworzył parcję, zalecając spoistość, karność, organizację — tj. wszystko to, co sam zwalczał. Właśnie podobne przemiany obserwujemy w rozwoju rosyjskiej rewolucji — propagowano tam wolność indywidualną człowieka, a ograniczono ją do minimum, propagowano zniesienie ucisku narodowego, a spotęgowano go do maksimum i t. d.

Jaki był stosunek do Polaka rewolucjonisty rosyjskiego? Herzen uważa, że Polacy mają rację wyzwalając się z pod caratu przy pomocy rewolucjonistów. Jednakże po wyzwoleniu się *powinno nastąpić „zbratanie“ obu narodów* — Herzen pisał na ten temat: „Naprzód rozkujmy się a potem zbratajmy“. Rosja rewolucyjna *nie zrezygnowała więc z polityki panslawistycznej*. Mielśmy tego dowód, gdy w pierwszych latach swego istnienia czerwona Rosja ruszyła z orężem na zachód po nowe ziemie słowiańskie.

Nasz tułacz z roku 1831 spotykał się z rewolucjonistami rosyjskimi na emigracji. Po roku 1863 były momenty, w których emigranci polscy łączyli się z rewolucjonistami rosyjskimi. Jednak nie na długo i nie wszyscy. *Większa część szła samodzielnie do celu, hołdując „Księżom Pielgrzymstwa“*. Rewolucjonistom rosyjskim a emigrantom polskim przyświecały różne cele.

Polska powstała w interwale między upadkiem caratu, a powstaniem Rosji czerwonej, natomiast *utrzymała się dzięki klęsce Rosji Czerwonej*. (w).

Belweder — Muzeum pamiątek po Wielkim Marszałku

Powstał projekt urządzenia na stałe w pałacu Belwederskim wielkiego muzeum pamiątek po Pierwszym Marszałku Polski.

W muzeum zgromadzone mają być wszelkie pamiątki, związane z dzieciństwem Marszałka Piłsudskiego, Jego dzia-

łalnością niepodległościową, oraz pracami w Odrodzonej Polsce.

Wewnętrzne urządzenie pałacu Belwederskiego pozostawione ma być bez zmian, aby przedstawiało się tak, jak za życia ś. p. Marszałka.

Nowomianowany gen. insp. sił zbrojnych gen. Edward Rydz-Śmigły

(zdjęcie na lewo).

Nowomianowany minister spraw wojskowych gen. Tadeusz Zbigniew Kasprzycki

(zdjęcie na prawo)

Generalny inspektor sił zbrojnych gen. dyw. Edward Rydz-Śmigły

Generalny inspektor sił zbrojnych, generał dywizji Edward Rydz-Śmigły urodził się dnia 11 marca 1886 roku w Brzeżanach woj. stanisławowskiego. Tam też ukończył gimnazjum. Następnie poświęcił się studjom malarskim i ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie, a potem wydział filologiczny na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Już na kilka dni przed wojną Edward Rydz-Śmigły poświęca się pracy wojskowej - niepodległościowej, pełniąc odpowiedzialne funkcje w Zw. Strzeleckim, Wojna światowa zastała go na stanowisku komendanta okręgu lwowskiego Strzelca.

W sierpniu 1914 roku major Edward Rydz-Śmigły wyrusza na czele bataljonu I Brygady Józefa Piłsudskiego. W kampanji wojennej I Brygady odgrywa rolę dowódcy I pułku piechoty rolę wybitną, staje się jednym z najbliższych żołnierzy Komendanta. Przez okres półtora miesiąca dowodzi I Brygadą Legionów

Kiedy w roku 1917 Komendant zostaje wywieziony z Polski do Magdeburga, a Legiony po krzyżysie przysięgowym rozbrojone, płk. Rydz-Śmigły staje na czele Polskiej Organizacji Wojskowej i jako jej komendant przygotowuje kraj do złamania okupacji i wyzwolenia ojczyzny.

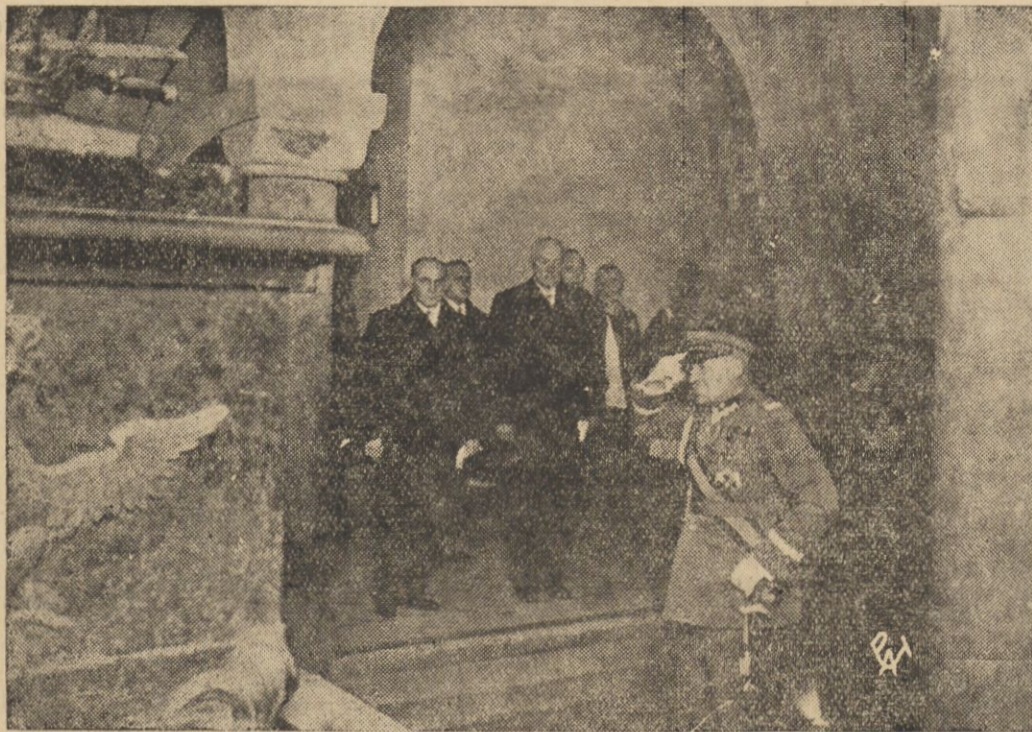
W listopadzie 1918 roku w wolnej i niepodległej już Polsce, Wódz Naczelny powierza generałowi Brygady Rydz-Śmigłemu najpoważniejsze i najodpowiedzialniejsze zadanie. W kwietniu 1919 roku, jako dowódca I dywizji Legionów przeprowadza zwycięską brawurową kampanję oswobodzenia Wilna. W niecały rok potem w styczniu 1920 roku jako dowódca grupy operacyjnej polsko-lotewskiej odnosi nowe zwycięstwo i oswobadza Łotwę. W maju tegoż roku w wyprawie na Kijów już jako generał dywizji jest najpierw dowódcą grupy operacyjnej, która zdobyła to miasto, skolei dowódcą III armji, wreszcie dowódcą frontu południowego.

W sierpniu 1920 roku otrzymuje jedno z najważniejszych zadań do wykonania w planie kontrofensywy, opracowanym przez Naczelnego Wodza. Prowadzi grupę uderzeniową z nad Wieprza na Białystok.

Po zatrzymaniu się armji czerwonej na linii Grodno, zostaje dowódcą II armji, przeprowadza zwycięskie uderzenie na Grodno — Lidę i doprowadza okryte chwałą wojska polskie na wschód od Niemna do dzisiejszych granic Rzeczypospolitej.

Po zwycięstwie i zawarciu pokoju Ryskiego, Marszałek Piłsudski wyznacza gen. Edwardowi Rydz-Śmigłemu miejsce w swym pobliżu, a potem mianuje go inspektorem armji.

Gen. Rydz-Śmigły odznaczony jest krzyżem *Virtuti Militari* II i V klasy, Krzyżem Niepodległości z Mieczami, wielką wstęgą orderu „Polonia Restituta“, czterokrotnym Krzyżem Walecznych i szeregiem wysokich orderów zagranicznych.

Rok 1933. w Grobach Królewskich na Wawelu Wielki Wódz Polski Odrodzonej składa hołd wielkiemu wodzowi polskiego rycerstwa królówi Janowi Sobieskiemu w 150-tą rocznicę Odświeżki Wiedeńskiej.

Komendant w czasie walk legionowych nad Styrem w 1915 r. (zdjęcie na prawo).

W Zw. Strzeleckim

Zarząd Podokręgu Wileńskiego Zw. Strzeleckiego odbył w dniu 13 b. m. w godz. popoł. żałobne posiedzenie, na którym po odczytaniu orędzia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej postanowiono:

Rozkaz kierownika Ministerstwa Spraw Wojskowych do Armji odczytać we wszystkich oddziałach Związku Strzeleckiego, zajęć codziennych nie przerywać, przed portretem Marszałka Piłsudskiego w świetlicach wystawić warty honorowe, a całością zajęć pracy świetlicowej tak pokierować, aby członkowie Związku Strzeleckiego, ich rodziny i mieszkańcy danej miejscowości mogli uczestniczyć w środowisku strzeleckim w manifestacjach żałobnych całego narodu.

Poza tem polecił Zarząd Podokręgu odwołać powiatowy Zjazd Delegatów Z. S. w Brześliawiu, oraz walne zebranie Okręgowego Klubu Sportowego Z. S. w Wilnie.

Co do innych szczegółów, odnoszących się do udziału w żałobie, poleca zarząd podległym jednostkom stosować się do zarządzeń miejscowych władz państwowych.

ŻAŁOBNA ODPRAWA PREZESÓW I KOMENDANTÓW POW. GRODZKIEGO ZWIĄZKU STRZELECKIEGO M. WILNA.

Prezes pow. grodzkiego Z. S. m. Wilna 13 maja 1935 roku o godzinie 19 zarządził nadzwyczajną odprawę Zarządu oraz wszystkich prezesów i komendantów pow. grodzkiego Z. S. celem złożenia hołdu pamięci Największego Polaka, Najznakomitszego Obywatela doby współczesnej — Twórcy Niepodległości.

Na dziedzińcu obwodu PW — 5 pp Leg. przed frontem Kompanji Honorowej Z. S. prezes powiatu dr. St. Wroński przemówił do zebranych Prezesów, Komendantów i gości temi słowy: „Wiadomość o zgonie Marszałka wywołała wśród strzelców wileńskich wstrząsające wrażenie. Kraj cały, Wilno i strzelcy wileńscy pogrążeni są w wielkiej żałobie. Żadne słowa nie są dostateczne, aby wyrazić niemi stan uczuć naszych“...

Dalej Prezes przemawiać nie mógł, odczytał tylko orędzie Pana Prezydenta, przypiął do sztyndaru Z. S. krepę żałobną i zarządził 3-ch minutową ciszę.

Następnie odbyła się odprawa, na której Prezes zaznaczył, że do czasu specjalnego zarządzenia, we wszystkich Oddziałach winny się odbywać codziennie zajęcia, pamiętając, że pełnimy je dla dobra Ojczyzny w myśl nieśmiertelnych wskazań Wodza, równocześnie polecając zaciąganie warty honorowej w czasie zajęć świetlicowych przed portretem Pana Marszałka

Wszyscy zebrani w dostojnej powadze rozeszli się domów.

KAMIEŃ ŻÓŁCIOWY tworzą się stopniowo wskutek złego funkcjonowania wątroby. Zapobiegajcie ich powstawaniu stosując zioła **CHOLEKINAZA H. Niemojewskiego**

ODCISKI usuwa bezpowrotnie plaster **SALVATOR** aptekarza **W. Borowskiego.** Żądać w aptekach i składach aptecznych.

Odezwa rektora U. S. B.

Rektor Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie wydał w dn. 13 bm. do młodzieży akademickiej USB. poza podaną przez nas onegdaj, drugą odezwę następującej treści:

„Do ogółu młodzieży akademickiej W dniu dzisiejszym zawiesiłem na znak żałoby z powodu zgonu Marszałka Józefa Piłsudskiego wykłady i ćwiczenia do odwołania. Senat na uroczystym za-

łożnym posiedzeniu uchwalił, iż najlepszym uczczeniem pamięci Wielkiego Zmarłego jest usilna wyłożona praca każdego na swoim stanowisku. Wobec tego wznawiam wykłady i ćwiczenia w dniu dzisiejszym 13 bm. od godz. 15 i wzywam Młodzież do skupionej i wyłożonej pracy“.

(—) Witold Staniewicz. Rektor.

DEPESE U.S.B.

Rektor i Senat Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie wystosowali następujące depeze:

Do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Warszawa.

Raczy Pan Prezydent przyjąć wyrazy gorącego bólu osieroconej Wszechnicy Batorowej wraz ze słubowaniem, że w pracy do której powołał nas Wielki Zmarły, pomni odpowiedzialności przed Jego duchem nie ustaniemy.

Do Pani Marszałkowej Piłsudskiej, Belweder, Warszawa.

Raczy Czcigodna Pani w ogromie Jej nieszczęścia i bólu, które są nieszczęściem i bólem Polski, Wilna i Batorowej Wszechnicy, przyjąć pełne najgłębszej czci wyrazy współczucia i bezgranicznego oddania.

Do Robotników i Pracowników Umysłowych woj. wileńskiego i nowogródzkiego

Zmarł Józef Piłsudski. Dzieje jego życia związane są ściśle z historją polskiego proletariatu. Krwią robotniczą znaczone była droga Jego wódca do Niepodległości.

Robotnicy — Towarzysze! W chwili, gdy cała Polska jednoczy się w bólu po stracie Twórcy Państwowości, klasa robotnicza oddaje cześć pełnemu trudu życia i wielkiemu charakterowi, który w ścisłym związku z dążeniami i działaniami polskiego proletariatu rozwinął się i wykształcił.

Pamięć czynów Wielkiego Twórcyza Wiktora niechaj zjednoczy polską klasę robotniczą w działaniu, którego pierwszy etap On urzeczywistnił.

Cześć Pracy Józefa Piłsudskiego. Okręgowa Rada Zawodowa Z. Z. Z. w Wilnie; Miejskowa Rada Zawodowa Z. Z. Z. w Lidzie; Związek Zawodowy Prac. Przemysłów Tytoniowego i Spirytusowego;

Związek Zawodowy Przemysłu Chemicznego i Pokrewnych;

Związek Zawodowy Pracowników Automobil;

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego;

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Spożywczego;

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego;

Związek Zawodowy Robotników Rolnych ZZZ;

Związek Zawodowy Metalowców;

Związek Zawodowy Transportowców;

Związek Zawodowy Pracowników Umysłowych;

Robotniczy Instytut Oświaty i Kultury im. Stef. Żeromskiego.

KOREPETYCYJ, LEKCYJ w zakresie od I—VIII klasy gimnazjum, ze wszystkich przedmiotów, (specjalność: polski, matematyka i fizyka) udziela były nauczyciel gimnazjum. Warunki skromne Postępy w nauce i wyniki pod gwarancją. Łaskawe zgłoszenia: Wilno, ul. Królewska 7/2, m. 13.

Komunikat Dyrektora PUWF.

Dyrektor Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, płk. dypl. W. Kiliński, wydał 13 b. m. następujący komunikat:

Największy na przestrzeni całej naszej historii Człowiek, Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski, Wskrzęsiiciel Niepodległego Państwa, Twórcą Armji Polskiej, Zwycięski Naczelny Wódz i Pierwszy i Najstoskliwszy Zwierzchnik i Opiekun wychowania fizycznego i sportu polskiego — nie żyje. Wpółród największym żalem porażonych w narodzie—rodzima sportu wa w pierwszych korzy się szeregach.

Na znak żalu wzywam wszystkie organizacje wychowania fizycznego i sportowe, aby

1) okryły wszystkie noszone przez sportowców odznaki klubowe krepą,

2) zawiesiły wszelkie imprezy sportowe aż do dalszych analogicznych zarządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych.

Odezwa Związku Dziennikarzy sportowych

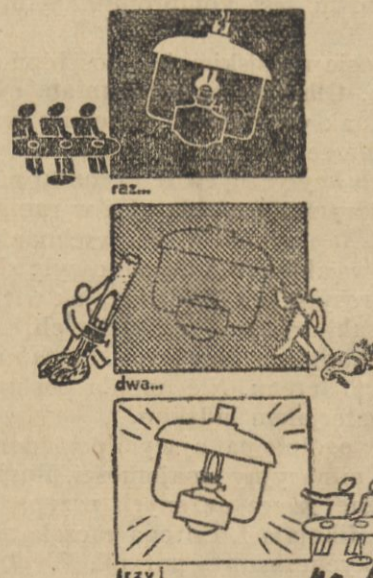
Polski Związek Dziennikarzy i Publicystów sportowych wydał następujący komunikat:

Polski Zw. Dziennikarzy i Publicystów sportowych, łącząc się z ogólną żałobą narodową, wzywa wszystkie oddziały Związku i ogół dziennikarzy — do wzięcia udziału w oddaniu hołdu Pierwszemu Marszałkowi Polski Józefowi Piłsudskiemu, Przewodniczącemu Rady Naukowej Wychowania Fizycznego, Wielkiemu Orodownikowi idei kultury fizycznej

Plenarne posiedzenie Miejskiego Komitetu W. F.

Odbyło się plenarne posiedzenie Miejskiego Komitetu W. F. i P. W. W zagajeniu prezydent dr. W. Maleszewski uczcił pamięć Marszałka Józefa Piłsudskiego, prosząc następnie o zachowanie dziesięćminutowego milczenia, na znak żałoby.

Następnie zatwierdzono preliminarz budżetu na rok 1935

na lotwiske. krajowy pałnik spirytusowy **RUSTICUS** daje jasne białe światło, jest bezpieczny i ekonomiczny

ŻAŁOBA W KRAJU

Wiadomość o zgonie Marszałka Piłsudskiego wstrząsnęła całym krajem.

W LUBLINIE panuje przygnębienie. W ciągu dnia przedstawiciele władz, urzędów, organizacji i społeczeństwa składali kondolencje na ręce wojewody.

O godz. 17 odbyło się żałobne posiedzenie Rady Miejskiej, zaś o godz. 18.30 zgromadzenie delegatów organizacji i społeczeństwa w magistracie celem ustalenia programu żałobnych obchodów.

W godzinach przedpołudniowych na placu przed Domem Żołnierza odbyła się żałobna manifestacja Zw. Legionistów. Zebrali się oddziały legionistów i peowiaków ze sztandarami oraz poczty sztandarowe innych organizacji ideowych. Do zgromadzonych przemówił komendant garnizonu płk. Czaplinski, odczytując następnie orędzie P. Prezydenta Rzplitej. Wśród głośniejszych słuchów b. żołnierzy i publiczności sztandary okryto kirem.

Po południu wszystkie organizacje lubelskie zwołały swych członków, którym odczytano orędzie.

Pocztowe PW w Lublinie złożyło na ręce prezydenta miasta Piechoły sumę zł. 100 i zainicjowało budowę pomnika Marszałka Piłsudskiego. Dalsze ofiary na ten cel wpływają.

W całym województwie lubelskim na specjalnych zgromadzeniach zorganizowano komitety obchodów żałobnych i ustalono program. Wszędzie nawet w najmniejszych wsiach, powiewają żałobne flagi okryte kirem. Ludność samorzutnie nałożyła żałobne opaski.

NA ŚLĄSKU. W Kłotowicach główne ulice toną w powodzi chorągwi przepasanych kirem. Niemal wszystkie sklepy na główniejszych ulicach przybrały kirem wystawione w oknach portrety Marszałka.

O godz. 12-ej we wszystkich zakładach przemysłowych na całym terenie Śląska przerwano pracę, poczem przed zgromadzoną publicznością odczytano orędzie P. Prezydenta Rzplitej. Równocześnie Unia Polskiej Przemysłu wysłała depesze kondolencyjne na ręce premiera Ślaska i ministra przemysłu i handlu Floyara-Rajchmana.

Prasa niemiecka na Górnym Śląsku poświęca dziś całe pierwsze kolumny wiadomości o śmierci Marszałka Piłsudskiego. „Kattowitzer Ztg.“ obok oficjalnych komunikatów zamieszcza artykuły wstępne, omawiające działalność Największego Polaka — Marszałka Piłsudskiego. Pisma zaznaczają, że śmierć Marszałka jest niepowetowaną stratą dla Polski. Naród niemiecki umie w całej pełni ocenić Jego pracę. Dzienniki zamieszczają depesze kondolencyjne kanclerza Hitlera oraz depesze „Volksbundu“, wystosowaną na ręce Prezydenta Rzplitej w której „Volksbund“ stwierdza, że ludność niemiecka Śląska z najgłębszym współczuciem łączy się w żalobie z Rządem Polskim i Narodem w obliczu śmierci Marszałka Piłsudskiego.

Również prasa niemiecka na Śląsku Opolskim zamieszcza obszernie artykuły wstępne, poświęcone pamięci Wodza Narodu polskiego.

NA POMORZU. W Toruniu w urzędzie wojewódzkim wyłożono księgę, do której wpisują się osoby, składające na ręce wojewody kondolencje spowodu ciosu, jaki dotknął Rzeczpospolitą.

Wieczorem o godz. 18 w Teatrze Miejskim odbyła się wielka jaskadema żałobna z udziałem związków, stowarzyszeń i organizacji społecznych, kulturalnych, zawodowych i t. p. oraz przedstawicieli wszystkich sfer ludności.

Ks. biskup chełmiński dr. Okoniewski zarzą-

dził, ażeby codziennie w południe aż do dnia pogrzebu bito we wszystkie dzwony w kościołach pomorskich.

W Gdyni wiadomość o zgonie Marszałka Piłsudskiego wywołała ogólne przygnębienie i żal ogromny. W oknach wystawiono portrety zmarłego w kirze i zieleni. Na wszystkich do mach wywieszono przybrane kirem flagi narodowe, opuszczone do połowy masztu, zarówno jak i na gmachach konsulatów oraz statkach zagranicznych, znajdujących się w porcie gdynskim.

Konsulowie, organizacje, związki i stowarzyszenia Składają u Komisarza Rządu wyrazy głębokiego ubolewania, wpisując się do księgi żałobnej, która zostanie złożona przez społeczeństwo gdynskie p. Marszałkowej Piłsudskiej.

Pracownicy firm zrzeszonych w Radzie Interestantów Portu odbyli zebranie, na którym postanowili przy liceum handlowym w Gdyni ufundować stypendjum im. Marszałka Piłsudskiego. Zarząd zaś Rady Interestantów Portu uchwalił ufundować Dom Robotnika Portowego im. Pierwszego Marszałka, a zamiast wieńców na trumnę przeznaczył 1000 zł. na wdowy i sieroty po poległych legionistach.

W WIELKOPOLSCIE. W Poznaniu w pułkach garnizonu odbyło się uroczyste okrywanie krepą trąbek i sztandarów pułkowych. Równocześnie odczytano żołnierzom orędzie P. Prezydenta Rzplitej i rozkaz gen. Kasprzyckiego. Na dziedzińcach koszar ustawiono głośnie, przez które żołnierze słuchają komunikatów Polskiego Radja.

Dzieciom w szkołach podano wiadomość o śmierci Marszałka na pierwszych lekcjach. W wielu szkołach, zwłaszcza żeńskich, rozgrywały się przytem wstrząsające sceny wybuchów płaczu. W wielu prywatnych przedsiębiorstwach przerwano rano zwykle zajęcia służbowe.

Na ulicach miasta gromadzą się grupy ludzi, komentując wiadomości podawane przez dodatki nadzwyczajne dzienników, które rozdawane są bezpłatnie.

Wszystkie organizacje społeczne zwołały posiedzenia zarządów w celu ustalenia programu uroczystości żałobnych.

Żałoba w miastach Wileńszczyzny W Mołodecznie

Wiść o śmierci Wielkiego Bojownika o wolność Polski Marszałka Piłsudskiego wstrząsnęła do głębi społeczeństwem powiatu mołodeczańskiego. Ze wszystkich domów powiewają żałobne chorągwie. Już w rannych godzinach liczne rzesze przedstawicieli miejscowych organizacji społecznych składały kondolencje na ręce starosty mołodeczańskiego p. Olszewskiego. Z inicjatywy p. starosty odbyło się posiedzenie Rady Powiatowej BBWR, celem ustalenia programu uroczystości żałobnych. Na zebraniu odczytano orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

W Głębokiem

Na wieść o śmierci Marszałka Piłsudskiego Głębokie okryło się żałobą. Na do-

W godzinach południowych prezydent miasta płk. Więckowski w porozumieniu z prezesami klubów radzieckich zwołał żałobne posiedzenie Rady Miejskiej, poświęcone uczczeniu pamięci Zmarłego. Poza tem prezydent miasta wydał odezwę wyrażającą hołd miastu Poznania i jego obywateli dla wielkich zasług genialnego Meza Stanu.

Prymas Polski, ks. kardynał Hlond złożony chorobą przesłał na ręce dowódcy Korpusu przez kapelana swój bilet żałobny.

We wszystkich miastach województwa poznańskiego zgon Marszałka Piłsudskiego wywarł przygnębiające wrażenie. Na gmachach wywieszono chorągwie okryte kirem.

W MAŁOPOLSCE. W Krakowie odbyła się dziś minuta milczenia we wszystkich biurach i urzędach. O godz. 11-ej w sali Dyrekcji Kolejowej zebrali się wszyscy pracownicy, do których a równocześnie ze wszystkich lokomotyw oraz żałobne przemówienie wygłosił dr. Wołkanowski, fabryk Krakowa rozległ się 5-minutowy głośnie sygnał syren.

W formacjach wojskowych podobnie jak i we wszystkich organizacjach P. W. odbyło się uroczyste okrywanie sztandarów krepą, zaś we wszystkich szkołach młodzież urządziła żałobne manifestacje.

O godz. 18 w sali Rady Miejskiej zebrali się wszyscy radni z ławnikami. Przemówienie żałobne wygłosił prezydent miasta dr. Kaplicki. Podobna manifestacja odbyła się w Uniwersytecie Jagiellońskim przy udziale rektora Maziarzkiego i Senatu.

O godz. 19-ej na apel Zw. Legionistów nastąpiła w Oleandrach przed domem im. Marszałka Piłsudskiego olbrzymia manifestacja żałobna.

Jutro o godz. 6 rano przyjeżdża do Krakowa gen. Wieniawa-Długoszewski, by omówić szczegóły pogrzebu Marszałka Piłsudskiego na Wawelu.

Jutro o godz. 9 rano w katedrze na Wawelu ks. metropolita Sapieha odprawi nabożeństwo żałobne, w którym wezmą udział wszyscy przedstawiciele władz i organizacji.

NA RUSI CZERWONEJ

WE LWOWIE. Wszyscy pozostają pod wra-

żeniem okropnego ciosu, jaki spotkał Polskę. Na mieście widać wojskowych i urzędników z żałobnymi opaskami. Również młodzież szkolna i członkowie kół młodzieży Polskiego Czerw. Krzyża przywdziali krepę.

O godz. 12 przedstawiciele społeczeństwa składali kondolencje na ręce p. wojewody Beliny-Prażmowskiego, wpisując się do specjalnej księgi wyłożonej w Urzędzie Wojewódzkim. Ze Lwowa wysłano szereg telegramów kondolencyjnych.

Senaty wyższych uczelni zebrały się dziś o godz. 12 w południe na żałobne posiedzenie.

Zarząd kolejowego P. W. zorganizował o godz. 14-ej manifestacyjne zebranie kolejarzy w hallu dyrekcji kolejowej a o godz. 15.30 przed plakieta Marszałka Piłsudskiego na dworcu głównym.

Po południu odbyło się żałobne posiedzenie Zw. Legionistów, Zw. Obrońców Lwowa i Zw. Strzeleckiego. Na zebraniach tych uchwalono wysłać na pogrzeb Marszałka Piłsudskiego poczty sztandarowe, oraz pluton honorowy dla odania hołdu prochom Wodza Narodu. Związek Obrońców Lwowa wysłał już dziś w południe wieńiec do Warszawy. Wieczorem o godz. 7 odbyło się w sali Rady Miejskiej zebranie, zwołane przez radę wojewódzką BBWR z udziałem przedstawicieli wszystkich organizacji społecznych i kombatanckich.

Ze wszystkich miejscowości Małopolski i Rusi Czerwonej, a to zarówno miast jak i wiosek nadchodzą wiadomości o wstrząsającym wrażeniu, jakie wywarła wiadomość o śmierci Marszałka Piłsudskiego. W żałobnych manifestacjach na całej prowincji Małopolskiej bierze udział zarówno ludność polska, jak ukraińska i żydowska.

W ŻÓLKWI odprawiono o godz. 10 nabożeństwo żałobne w kościele OO. Dominikanów, w cerkwi grecko-katolickiej i synagodze. W kościele obok katafalki okrytego sztandarem narodowym i okolonym pocztami sztandarowymi pełnili wartę honorową oficerowie, podoficerowie i szeregowcy p. p. strzelców konnych. Po nabożeństwie dowódca pułku płk. Gerulewicz odczytał rozkaz ministra spraw wojskowych i orędzie P. Prezydenta. Na znak żałoby wszystkie sklepy w mieście zamknięto. Uroczyste posiedzenie żałobne rady żydowskiej gminy wyznawców odbędzie się jutro o godz. 19.

W ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIM. Wiadomość o śmierci Marszałka Piłsudskiego nadeszła do Zagłębia Dąbrowskiego dn. 12 b. m. o godz. 23. Na wszystkich domach powiewają flagi państwo we. We wszystkich szkołach Zagłębia odczytano dziś rano orędzie P. Prezydenta Rzplitej. W szkołach średnich na znak żałoby nauka nie odbyła się.

Na wieść o zgonie Marszałka Piłsudskiego zorganizował się powiatowy komitet obywatelski, który wydał szereg zarządzeń w związku z proklamowaną żałobą narodową.

NA WOŁYNIU. W Lucku wszystkie gmachy państwowe i domy prywatne wywiesiły okryte kirem flagi państwowe, spuszczone do połowy masztu. Na murach miasta ukazało się orędzie P. Prezydenta R. P.

Do p. wojewody zgłaszają się ustawicznie delegacje organizacji polskich i ukraińskich z wyrazami najgłębszego żalu i wierności dla Rzeczypospolitej. Wszędzie panuje nastroj, pełen powagi i skupienia.

Do wojewody Józewskiego przybył biskup katolicki Szelażek i biskup prawosławny Polikarp, wyrażając w imieniu duchowieństwa katolickiego i prawosławnego Wołynia kondolencje spowodu zgonu Marszałka Piłsudskiego.

Jan Kuszel i Eugenjusz Bałucki

PRZEGRANA

Powieść współczesna

O wół do ósmej Barczyński przebrał się i z wielką niechęcią udał się na Jasną. W kawalerskim mieszkaniu Zagierskiego było rojno i gwarno.

Zdołał pan jeszcze jednego zwoleńnika, panie Stefanie — przywitał go gospodarz. — Starecki dowiedział się, jak pan poskromił „Pirata“ i teraz koniecznie chce poznać pana. Znamy koniarz i sportsman i w tej dziedzinie jest bardzo skąpy w pochwały. Brakuje nam tylko jego. Proszę, niech pan wejdzie.

Towarzystwo było bardzo liczne, ale ze znajomych Barczyński spotkał jedynie radcę Nabila i rotmistrza Horyńskiego, o którym fama towarzyska głośliła, że się stara o pannę Wyszowiecką.

Przyjęcia Zagierskiego były znane z tego, że na nich można było dobrze zjeść i jeszcze lepiej wypić.

Z miejsca wzięto ostre tempo: w krótkim czasie twarze ożywiły się, rozmowy stały się głośniejsze, sosenizant był w sztosie i sypał dowcipami, wywołując śmiechu.

Wśród hałasu i oklasków skończył opowiadanie soczystego kawału własnej kompozycji. Wesołą wrzawę przerwał tubalny głos:

— A to dopiero gałgan z tego Julka! Chodź, niech cię uściskam!

Wszystkie głowy odwróciły się w stronę drzwi. Na progu jadalnego stał Stanisław Starecki, jaskrawy okaz wymierającego typu szlagona: przysadzisty o sumiastych wąsach i dużej, krótko ostrzyżonej głowie, mocno osadzonej na szerokich barach; pod krzaczastymi brwiami połyskiwały małe oczka, pełne nieokiełzanego temperamentu i starszylacheckiej zadzierzystości.

Jego przyście sprowadziło rozmowę na inne tory, zwłaszcza, że się zbliżał termin konkursów hipicznych w których, oczywiście, miał wziąć udział rotmistrz Horyński, wchodząc w skład czołowej ekipy polskiej.

Barczyński spoglądał niechętnym okiem na sztywnego oficera, zresztą Horyński odplacał mu się tem samem.

Starecki usadowił się w pobliżu Barczyńskiego, który obojętnie przysłuchiwał się fachowej rozmowie o zgłoszeniach obcokrajowców, o szansach poszczególnych zawodników, o postępach treningu i niewiele z tego rozumiał. Pił bardzo dużo, szukając nadnie szklanki ulgi w dręczących go wątpliwościach. Alkohol nie działał na głowę, natomiast rozdrażnienie rosło bardzo prędko.

Starecki wspominał o epizodzie z „Piratem“, wypowiadając kilka pochlebnych uwag pod adresem Barczyńskiego:

— Zupełnie nie mamy jeźdźców dżentelmanów, bo ci, co występują na konkursach, to pozał się Boże — machnął ręką. — Kobiety znacznie lepiej jeżdżą.

Pan mógłby się zająć tym sportem. Tak myślisz, Witoldzie?

Nie widzę związku — odpowiedział Horyński — ujeżdżanie to jedno, a przygotowanie konia i udział w konkursach to znów co innego. Zazwyczaj te umiejętności nie chodzą w parze.

Odwolanie się do opinii rotmistrza i jego odpowiedź, wyrzeczona arbitralnym tonem, nie podobały się Barczyńskiemu; sarkastyczny uśmiech przyjął jak wyzwanie. Nie zdążył zareagować, gdyż uprzedził go Starecki, olśniony nowym pomysłem:

— A ja ci mówię, mój kochany, że pan Barczyński mógłby jeździć na konkursach...

— ...gdyby chciał — wstał Zagierski, który przysiadł się na ten koniec stołu, przeczuwając, że sprzeczka może mieć ciekawe zakończenie.

— Masz rację, Julku — odpowiedział Barczyński, siłąc się na spokój. — Nie mam najmniejszej ochoty.

— Widzisz, Stachu — zwrócił się Horyński do Stareckiego — pan Barczyński najlepiej ocenia swoje siły.

— Mógłby jeździć, ma wszelkie dane — zaperzył się Starecki i zapytał, zwracając się do Barczyńskiego — no, niech pan sam powie!

— Nie wiem — odpowiedział Barczyński — ale mam wrażenie, że to nie jest takie trudne. Główna rzecz w tem, żeby koń zechciał skoczyć przez przeszkodę, bo wtedy i jeździec skoczy.

Sprawa gimnazjum w Brasławiu

Korespondent PAT'a z Brasławia donosi:

Brasław jest chyba jedynym miastem powiatowym w Rzeczypospolitej, które dotychczas nie posiada szkoły średniej...

Kilkakrotne starania o otwarcie gimnazjum w Brasławiu speszły na niczem.

Obecnie jednak z inicjatywy Rady Powiatowej BBWR, Rodziny Urzędniczej i Rady Gminnej w Brasławiu przystąpiono do założenia w Brasławiu stowarzyszenia szkoły średniej...

W związku z tem wyłoniono tymczasowy komitet organizacyjny, do którego weszli: wicestarosta Władysław Górski, poseł Fryderyk Krasiecki...

Komitet dotychczasowy przeprowadził statystykę dzieci, pragnących uczęszczać do gimnazjum...

Pozatem Komitet przeprowadził pertraktacje z Kuratorem Okręgu Szkolnego Wileńskiego...

Należy zaznaczyć, że gimnazjum w Brasławiu dałoby możliwość pobierania nauki nie tylko dla dzieci...

Pełna tabela wygranych

w 6-m dniu ciągnięcia 4-ej klasy 34 Państwowej Loterii Klasowej

GŁÓWNE WYGRANE

I i II-gie ciągnięcie

Zł. 20.000 na n-ry: 78929 180292. Zł. 10.000 na nr. 52122. Zł. 5.000 na n-ry: 55806 60619 109488 158490 178887.

171238 172276 181083. Zł. 1.000 na n-ry: 4679 20398 21386 22779 26962 36900 40085 41528 44205 48423 50794 51435 62993 75453 76793 77445 81134 82223 85716 88756 98340 101243 105126 105325 105709 108806 109901 119393 119369 123197 138831 141594 143891 147407 151969 171466 172944 179844 180313 183613.

Po 200 złotych

82 177 247 310 604 715 823 1048 85 205 28 463 527 48 638 91 924 31 2007 708 71 564 682 815 72 914 22 38 3014 360 459 746 86 873 90 4074 84 143 214 56 70 335 498 706 42 900 12 5096 175 201 11 530 644 764 859 908 6174 214 35 43 315 43 73 87 93 405 511 25 51 750 68 833 56 982 7062 105 447 505 53 644 748 888 900 8 17 8104 288 388 443 517 66 68 617 23 742 833 45 53 62 9066 134 65 285 450 508 679 712 27 32 858 10050 114 306 453 511 17 725 68 11049 68 738 809 12027 31 277 89 302 54 81 443 582 634 80 831 73 964 13115 33 789 858 84 89 14186 317 61 87 528 34 600 27 62 714 849 54 56 72 938 15127 30 86 359 63 441 77 598 652 983 16189 354 637 70 805 17056 69 287 448 580 905 76 80 18028 43 166 265 303 51 66 85 87 97 98 623 792 97 19013 64 137 41 386 633 42 77 733 831 47 952 20086 126 44 93 327 568 711 917 21000 39 121 258 303 22 39 435 845 914 46 67 74 22009 74 137 81 214 72 394 546 63 675 702 27 988 23022 492 628 84 743 87 863 97 955 63 24016 191 249 78 392 479 605 850 25052 77 199 274 390 533 37 689 719 819 26187 219 80 446 78 673 740 51 847 97 929 27032 97 287 334 565 662 710 20 52 55 849 58 937 28114 68 223 91 345 66 417 23 526 674 746 948 29045 130 89 810 20 946 64 30302 30 97 581 600 15 31375 491 533 667 803 41 950 32183 220 41 87 903 33176 258 321 74 477 537 52 746 65 948 34101 365 78 90 655 783 942 35005 73 349 85 87 690 826 98 980 83 36284 396 770 906 37035 76 369 464 80 678 787 810 74 78 970 79 38058 157 230 49 73 338 87 679 97 765 879 902 39251 392 695 806 908 40097 165 375 471 45 515 618 46 92 995 41115 395 447 70 96 698 958 42003 844 947 43120 274 304 440 80 613 806 7 44372 95 423 34 657 710 847 57 45261 325 28 435 502 48 769 80 904 28 81 46269 442 561 621 849 919 83 87 47225 432 69 583 84 742 58 838 80 990 48182 225 534 85 675 831 49386 458 81 523 709 59 941 50024 97 279 96 389 407 21 79 555 622 803 51 61 51049 174 229 72 329 66 90 595 98 662 791 836 99 917 20 70 52013 131 66 277 86 90 96 331 64 433 591 614 16 24 70 738 94 53034 189 297 371 532 35 51 774 80 845 930 47 54011 37 93 103 93 407 13 643 79 928 29 55128 75 79 243 44 51 303 407 549 613 703 85 842 79 928 56004 108 200 04 47 90 626 758 877 914 57276 427 72 99 510 618 63 792 847 87 953 70 58157 386 401 516 703 10 868 917 59173 299 318 468 84 554 614 705 60013 147 84 287 318 86 756 873 60 944 64 73 61077 240 348 454 57 692 712 830 952 62135 37 218 343 594 830 59 903 23 72 63081 277 308 19 22 47 71 402 568 703 40 64004 42 51 135 61 80 234 315 27 658 940 94 65104 73 232 368 80 524 639 793 99 66114 52 78 373 480 534 725 973 67028 122 7 230 360 424 58 82 86 685 799 222 30 94 68135 258 81 82 404 45 69 816 48 994 69058 85 172 217 59 83 85 542 615 52 55 737 803 14 966 70021 174 405 69 98 603 09 708 70 837 71048 206 88 392 480 551 79 759 78 835 963 72044 149 400 42 622 787 94 834 73176 83 242 358 614 79 735 870 85 918 74071 75 111 15 201 19 385 423 55 96 535 71 73 693 728 69 75210 469 509 24 720 57 947 54 76141 54 59 295 543 95 795 917 33 77034 150 71 95 409 541 819 24 935 61 79 78089 181 359 649 755 79106 66 222 44 64 427 506 98 634 750 853 55 70 914 45 90 80142 310 676 745 862 82 99 905 81062 181 96 300 33 94 851 81 96 019 97 82013 51 57 191 231 63 350 81 403 63 526 60 600 753 892 962 83014 72 179 223 346 587 702 78 803 45 77 946 79 94 84016 57 79 98 107 364 81 97 409 587 625 64 702 814 15 82 86 969 97 85141 367 556 711 41 822 95 998 86032 44 139 620 46 770 822 990 87071 117 219 72 93 464 564 623 87 940 76 88160 70 620 66 861 89208 43 73 372 77 690 768 90057 166 315 96 427 43 515 614 54 700 88 850 923 91090 170 433 56 549 55 740 85 849 51 952 97 92160 253 61 335 660 834 84 93024 30 206 22 25 354 455 579

631 877 930 94010 12 17 32 242 81 422 544 644 83 87 864 67 920 43 95017 35 86 145 99 358 513 628 752 71 813 966 96029 69 79 173 74 414 637 876 97012 78 266 376 78 560 6000 865 98054 80 205 57 484 92 519 32 672 723 59 949 99171 82 268 93 349 442 723 72 89 96 805 54 65 917 100009 201 34 62 320 69 717 53 833 101065 88 131 34 95 290 311 23 53 467 815 69 92 967 102039 42 105 639 991 103032 108 33 222 62 440 43 97 580 676 80 806 53 985 92 104018 62 68 263 301 45 437 651 805 907 105222 63 310 426 77 578 627 750 942 106038 51 117 29 73 265 409 12 13 533 654 79 107118 380 427 72 73 550 635 780 938 108014 103 83 255 421 515 656 720 804 30 109082 125 91 436 520 619 42 839 87 936 110229 41 324 411 560 90 782 910 42 111130 282 337 400 93 98 524 678 834 950 112210 79 488 511 86 729 58 858 77 917 113232 325 523 772 852 83 114118 32 355 484 516 62 95 851 97 941 83 95 115479 647 81 801 913 116027 49 185 217 300 53 82 91 621 749 117171 92 312 405 572 693 808 118140 237 558 81 683 712 897 914 50 119031 64 183 416 587 621 60 714 83 814 86 941 49 50 120074 114 222 647 97 718 901 121133 43 48 371 493 516 59 609 669 752 828 924 122010 16 45 127 39 83 244 417 866 123050 53 63 203 72 370 466 744 910 26 27 28 72 124022 156 57 267 323 62 412 56 88 593 703 12 813 27 960 125383 95 441 513 692 865 914 61 126030 112 54 64 209 589 668 79 81 725 69 98 915 127006 38 110 205 492 587 618 894 128093 252 437 568 732 908 129118 29 47 65 265 342 586 687 746 984 130028 68 316 24 470 77 525 649 719 802 74 918 131079 120 55 90 202 27 62 325 65 508 20 641 711 864 906 50 132169 237 341 524 50 626 39 723 76 96 802 80 86 133096 239 327 527 640 89 703 13 890 916 33 65 134038 119 23 228 450 682 758 852 67 918 71 76 135230 49 60 334 79 786 836 136006 219 23 308 67 485 99 578 645 66 724 805 903 73 137520 52 734 56 138057 221 91 325 407 72 510 52 693 771 811 139023 60 123 200 12 319 815 140020 23 129 75 235 39 326 56 434 549 672 729 835 957 141004 14 28 40 155 211 49 321 457 81 699 888 142107 27 50 292 96 392 439 96 580 836 55 915 49 93 143050 128 85 556 73 710 829 97 144093 243 64 316 95 611 44 145047 77 344 85 647 67 732 842 918 73 146032 76 181 263 346 519 601 02 704 47 845 908 37 88 147008 80 102 14 57 203 332 452 740 973 98 148114 219 34 94 318 27 78 440 535 46 756 806 76 959 81 149138 270 401 57 639 48 68 803 926 150096 134 358 74 437 89 541 782 98 953 151094 124 265 315 58 76 416 666 152019 48 156 99 208 435 507 52 700 153052 421 691 714 62 843 85 154077 213 28 309 68 436 94 606 821 919 29 155023 32 342 70 76 426 41 581 646 80 96 954 156250 318 584 653 62 831 157096 118 69 85 98 234 84 414 41 81 530 604 53 778 817 911 26 158106 368 97 414 525 612 41 58 63 770 886 971 159154 81 297 455 592 640 733 74 97 802 944 70 160046 67 113 58 217 330 35 468 88 611 721 27 818 58 66 91 161037 38 40 116 213 75 458 549 58 601 91 752 962 162005 6 13 74 98 270 91 386 402 73 550 64 688 715 50 935 70 78 163147 248 312 463 583 617 57 67 728 860 91 164152 219 345 66 476 539 46 693 782 89 804 27 67 966 79 165146 68 257 69 424 36 94 528 723 69 82 824 166168 467 580 653 718 19 36 813 925 40 167002 34 139 273 359 90 400 19 27 629 844 998 168019 71 101 222 678 802 37 72 87 980 169013 33 36 94 245 66 564 828 41 170079 98 375 76 546 75 627 31 64 65 724 849 171037 46 99 189 350 412 611 53 85 825 70 172084 150 332 96 413 544 63 91 860 909 46 99 173043 324 79 95 548 66 631 68 959 174008 51 88 547 636 175073 116 52 212 33 393 545 873 176181 386 433 510 657 761 877 95 177041 110 275 76 341 77 623 776 96 831 41 58 71 949 178014 80 490 526 674 76 926 70 87 90 179226 326 68 79 91 404 8 767 825 919 79 180051 75 86 172 423 539 94 738 181146 452 525 63 82 92 646 867 982 182056 174 235 48 67 71 476 512 21 68 611 42 54 55 720 807 43 183109 20 57 367 95 511 603 730 919 184048 256 85 354 641 741 80 846 180051 75 86 172 423 539 94 738 181146 452 525 63 82 92 646 867 982 182056 174 235 48 67 71 476 512 21 68 611 42 54 55 720 807 43 183109 20 57 367 95 511 603 730 919 184048 256 85 354 641 741 80 846

110229 41 324 411 560 90 782 910 42 111130 282 337 400 93 98 524 678 834 950 112210 79 488 511 86 729 58 858 77 917 113232 325 523 772 852 83 114118 32 355 484 516 62 95 851 97 941 83 95 115479 647 81 801 913 116027 49 185 217 300 53 82 91 621 749 117171 92 312 405 572 693 808 118140 237 558 81 683 712 897 914 50 119031 64 183 416 587 621 60 714 83 814 86 941 49 50 120074 114 222 647 97 718 901 121133 43 48 371 493 516 59 609 669 752 828 924 122010 16 45 127 39 83 244 417 866 123050 53 63 203 72 370 466 744 910 26 27 28 72 124022 156 57 267 323 62 412 56 88 593 703 12 813 27 960 125383 95 441 513 692 865 914 61 126030 112 54 64 209 589 668 79 81 725 69 98 915 127006 38 110 205 492 587 618 894 128093 252 437 568 732 908 129118 29 47 65 265 342 586 687 746 984 130028 68 316 24 470 77 525 649 719 802 74 918 131079 120 55 90 202 27 62 325 65 508 20 641 711 864 906 50 132169 237 341 524 50 626 39 723 76 96 802 80 86 133096 239 327 527 640 89 703 13 890 916 33 65 134038 119 23 228 450 682 758 852 67 918 71 76 135230 49 60 334 79 786 836 136006 219 23 308 67 485 99 578 645 66 724 805 903 73 137520 52 734 56 138057 221 91 325 407 72 510 52 693 771 811 139023 60 123 200 12 319 815 140020 23 129 75 235 39 326 56 434 549 672 729 835 957 141004 14 28 40 155 211 49 321 457 81 699 888 142107 27 50 292 96 392 439 96 580 836 55 915 49 93 143050 128 85 556 73 710 829 97 144093 243 64 316 95 611 44 145047 77 344 85 647 67 732 842 918 73 146032 76 181 263 346 519 601 02 704 47 845 908 37 88 147008 80 102 14 57 203 332 452 740 973 98 148114 219 34 94 318 27 78 440 535 46 756 806 76 959 81 149138 270 401 57 639 48 68 803 926 150096 134 358 74 437 89 541 782 98 953 151094 124 265 315 58 76 416 666 152019 48 156 99 208 435 507 52 700 153052 421 691 714 62 843 85 154077 213 28 309 68 436 94 606 821 919 29 155023 32 342 70 76 426 41 581 646 80 96 954 156250 318 584 653 62 831 157096 118 69 85 98 234 84 414 41 81 530 604 53 778 817 911 26 158106 368 97 414 525 612 41 58 63 770 886 971 159154 81 297 455 592 640 733 74 97 802 944 70 160046 67 113 58 217 330 35 468 88 611 721 27 818 58 66 91 161037 38 40 116 213 75 458 549 58 601 91 752 962 162005 6 13 74 98 270 91 386 402 73 550 64 688 715 50 935 70 78 163147 248 312 463 583 617 57 67 728 860 91 164152 219 345 66 476 539 46 693 782 89 804 27 67 966 79 165146 68 257 69 424 36 94 528 723 69 82 824 166168 467 580 653 718 19 36 813 925 40 167002 34 139 273 359 90 400 19 27 629 844 998 168019 71 101 222 678 802 37 72 87 980 169013 33 36 94 245 66 564 828 41 170079 98 375 76 546 75 627 31 64 65 724 849 171037 46 99 189 350 412 611 53 85 825 70 172084 150 332 96 413 544 63 91 860 909 46 99 173043 324 79 95 548 66 631 68 959 174008 51 88 547 636 175073 116 52 212 33 393 545 873 176181 386 433 510 657 761 877 95 177041 110 275 76 341 77 623 776 96 831 41 58 71 949 178014 80 490 526 674 76 926 70 87 90 179226 326 68 79 91 404 8 767 825 919 79 180051 75 86 172 423 539 94 738 181146 452 525 63 82 92 646 867 982 182056 174 235 48 67 71 476 512 21 68 611 42 54 55 720 807 43 183109 20 57 367 95 511 603 730 919 184048 256 85 354 641 741 80 846

140020 23 129 75 235 39 326 56 434 549 672 729 835 957 141004 14 28 40 155 211 49 321 457 81 699 888 142107 27 50 292 96 392 439 96 580 836 55 915 49 93 143050 128 85 556 73 710 829 97 144093 243 64 316 95 611 44 145047 77 344 85 647 67 732 842 918 7

Żałoba w Wilnie

Delegacje na żałobne uroczystości

Celem bezpośredniego złożenia hołdu szczątkom Pierwszego Żołnierza Polski i ukochanego Dowódcy wyjeżdża z Wilna liczna reprezentacja garnizonu wileńskiego. Dziś rano wyjeżdżają do Warszawy dowódcy dywizyj, wszystkich pułków z gen. Skwarczyńskim na czele.

Uniwersytet Stefana Batorego zamierza wysłać do Warszawy celem wzięcia udziału w ekspozycji zwłok Wskrziesiciela Uniwersytetu Wileńskiego liczną delegację na czele z Rektorem prof. Stanisławem Staniewiczem. Na pogrzeb udać się ma również reprezentacja młodzieży akademickiej.

Jak wiadomo ś. p. Marszałek Piłsudski był pierwszym Honorowym Obywatelom miasta Wilna. W związku z tem **Zarząd Miejski** zamierza wysłać liczną delegację, która na ekspozycji i pogrzebie ś. p. Marszałka reprezentować będzie ludność Wilna. Na czele delegacji stanie prezydent miasta dr. Maleszewski.

Nabożeństwa żałobne w świątyniach wileńskich

Wczoraj o godz. 9-ej min. 20 zrana rozległ się doniosły głos syren, zwiastujących mieszkańcom, że za chwilę rozpoczyna się nabożeństwo żałobne za spokój duszy ś. p. Marszałka Piłsudskiego. Nabożeństwa odbyły się we wszystkich kościołach i świątyniach wszystkich wyznań.

Przedstawiciele władz i społeczeństwa zgrupowali się w kościele św. Jana. Na nabożeństwie obecni byli p. p. wojewoda Jaszczolt, prezydent miasta dr. Maleszewski, Senat USB, z rektorem prof. Stanisławem Staniewiczem na czele, dyrektorowie i naczelnicy wydziałów urzędów nie zespolonych, starostowie grodzki i powiatowy. Liczne reprezentowane były zrzeszenia społeczne, korporacje akademickie, młodzież szkolna, Strzelec, organizacje przysposobienia wojskowego i in.

Nabożeństwo w otoczeniu duchowieństwa celebrował J. E. ks. Biskup Michalkiewicz. Pieniążki żałobne wykonał chór seminarjum duchownego. Kościół wypełniony był po brzegi. Widziało się wszędzie zasępione twarze, we wszystkich oczach perlily się łzy. Kilka niewiast ze wzruszenia zemdląło, wyniesiono je z kościoła.

Również i inne kościoły, m. in. kościół św. Ignacego, gdzie odbyło się nabożeństwo dla wojska, wypełnione były po brzegi. Tłumy modlących się ogarnęło powszechne wzruszenie, co chwila z czyichś pierśi wyrwał się głośny szloch.

Jednocześnie odbywały się nabożeństwa w świątyniach innych wyznań. W głównej synagodze przy ul. Niemieckiej nabożeństwo odprawił rabin Rubinsztein, który przemówił do zebranych w języku polskim i żydowskim. Synagoga wypełniona była po brzegi. Bardzo liczny udział w nabożeństwie wzięli żołnierze wyznania mojżeszowego.

KSIĘGA KONDOLENCYJNA

W Wielkiej Sali Konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego wyłożona jest Księga dla wpisywania kondolencyj w związku ze zgonem I-go Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Podpisy składać można codziennie od godz. 8-ej rano do godziny 20-ej.

PRZERWANIE URZĘDOWANIA W INSTYTUCJACH.

W związku z nabożeństwami żałobnymi wczoraj rano od godz. 9.30 do 11 wszystkie urzędy państwowe i samorządowe były nieczynne. Urzędnicy wzięli gremjalny udział w nabożeństwach za spokój duszy ś. p. Marszałka.

DZWONY ŻAŁOBNE.

Wczoraj po raz drugi o godz. 12ej w południe rozległ się doniosły głos

dzwonów ze wszystkich kościołów, które na znak żałoby były w ciągu pół godziny.

LISTY DZIECI.

Na ręce pana wojewody napływają ze wszystkich powiatów Wileńszczyzny liczne depesze kondolencyjne. Wzruszające listy z kondolencjami przysłały dzieci wielu szkół powszechnych.

ZWIĄZEK STRZELECKI POW. WILEŃSKO-TROCKIEGO.

Związek Strzelecki pow. Wileńsko-Trockiego, po odbyciu żałobnym zebraniu Zarządu w dniu 13 maja 1935 r. wysłał do swych oddziałów pismo, które w skróceniu podajemy:

„W związku ze śmiercią Marszałka Józefa Piłsudskiego, bliskiego sercu każdego strzelca, proszę ob. ob. Referentów wychowania obywatelskiego o nasilenie w obecnym okresie czasu zajęć w ob. Oddziałach i Pododdziałach Z. S. oraz nadanie tym zajęciom szczególnie poważnego charakteru.

Wskazanem byłoby w tym okresie czasu szczegółowe omawianie w świetlicy ze strzelcami i przy ew. większym udziale miejscowej ludności: żyłorysu Marszałka, Jego cech cnasz, niezłomnych zasług dla Ojczyzny“.

OKRĘG WILEŃSKI ZWIĄZKU KANIOWCZYKÓW I ŻELIGOWCZYKÓW.

Wczoraj odbyło się żałobne zebranie wileńskiego okręgu Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków.

Po wysłuchaniu przemówienia prezesa okręgu mjr. Korczyńskiego i orędzia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej uchwalono wysłać do Zarządu Głównego w Warszawie następujące pismo:

„Członkowie Okręgu Wileńskiego Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków zebrani na walnym zebraniu, zwołanym na wieść o zgonie Wodza Narodu, Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego postanowili złożyć ślubowanie, iż — podobnie jak w czasach niewoli i walk o Niepodległość wiernie stali i walczili pod Jego sztandarami, tak i teraz — dążyć będą do tego, aby zdobyta przez Niego wielkość Państwa, pozostawiona nam w spadku, strzec i bronić w myśl Jego wskazań“.

— **OSTATNIE PODPISY W KSIĘDZE AUDJENCJONALNEJ.** Jak wiadomo w ub. niedzielę odbywał się w Warszawie doroczny zjazd Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków. Po 20-ej godzinie przyszedł zjazd udał się do Belwederu, gdzie członkowie złożyli w księdze audjencjonalnej swe podpisy.

O godz. 20.45 Marszałek już nie żył. W ten sposób podpisy Kaniowczyków i Żeligowczyków pod wyrazami hołdu dla Marszałka są ostatnimi złożonymi za życia Marszałka.

W FEDERACJI P. Z. O. O.

14 maja 1935 r. w lokalu Federacji PZOO. w Wilnie przy ul. Orzeszkowej Nr. 11-b w sali recepcyjnej odbyło się Nadzwyczajne Posiedzenie Żałobne Wydziału Wykonawczego Federacji. W obitej kirem sali, wśród lasu sztandarów sferderowanych organizacji, w powodzi zieleni i kwiecica — portret Komendanta, spowity krepą.

Przy stole prezydyjalnym przedstawiciele wszystkich sferderowanych związków dawnych żołnierzy Komendanta. Na twarzach ból i smutek. Posiedzenie otwiera wiceprezes Federacji

major Eugenjusz Kozłowski i wygłasza przemówienie, mówiąc m. in.:

„My — kombatanci, Jego wierni żołnierze, tu w obliczu majestatu śmierci ślubujemy uroczystie ceniom zgasłego Marszałka, wierność Jego ideałom i zasadom nazawsze i, zbratani ongiś wspólną dolą i niedolą żołnierską, a teraz wspólnym cierpieniem przeżywanej straty, pamiętamy, iż choć odszedł Komendant, odeszło Jego ciało, sterane trudem i znojem oraz straszenie długotrwałą chorobą, lecz duch Jego, ten potężny duch przy nas pozostał, żyje wśród nas i żyć będzie, nas nie opuści, służąc dla nas i na szczytach dążeń dążyć nam na wieki, w pracy dla Narodu i Państwa“.

Po przemówieniu przewodniczący zarządza trzyminutowe milczenie, poczem odczytuje Orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i rozkaz żałobny, wydany do sferderowanych organizacji. Orędzie i rozkazu wysłuchano w skupieniu stojąc.

Wszyscy zebrani na smutnej uroczystości udali się następnie do gmachu urzędu wojewódzkiego, gdzie w specjalnej księdze złożyli podpisy z wyrazami współczucia.

U KOLEJARZY WILEŃSKICH.

13 maja. O godzinie 14-ej w sali konferencyjnej Dyrekcji zebrali się wszyscy Naczelnicy Wydziałów i Biur na czele z Dyrektorem K. P. inż. K. Falkowskim oraz Prezydja Zarządów Kolejowych organizacji społecznych i zawodowych Dyrektor inż. K. Falkowski zakomunikował o zgonie Marszałka Polski i odczytał orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej. Równocześnie wydał no telegraficznie zarządzenie przeprowadzenia podobnej akcji we wszystkich skupieniach pracowników kolejowych na terenie okręgu Dyrekcji.

Depesze kondolencyjne

DEPESZE GEN. LITWINOWICZA.

Dowódca Okręgu Korpusu Nr. III gen. bryg Aleksander Litwinowicz w związku ze śmiercią Marszałka, wysłał następujące depesze:

Pani Marszałkowi Aleksandra Piłsudska

Warszawa — —Belweder.

Wielkim smutkiem odkryte serce osieroconej braci legijonowej Korpusu Trzeciego wskutek nieublaganej śmierci Najukochańszego Wodza, łączą się w najgłębszym bólu, żalobnie całego Narodu razem z Czciogodną Panią Marszałkówną

(—) LITWINOWICZ Gen.

Pani Marszałkowi Aleksandra Piłsudska

Warszawa — —Belweder.

Głęboko wstrząśnięci tragedją narodową wskutek śmierci Ukochanego Wodza Marszałka Józefa Piłsudskiego, łączymy się w tym wielkim bólu i żalu, jak i ogarnia cały Naród i Wojsko.

W imieniu podległego mi Okręgu Korpusu Nr. III.

(—) LITWINOWICZ Gen.

DEPESZA P. KURATORA O. S.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Warszawa.

W imieniu całego szkolnictwa okręgu okrytego żałobą przesyłam Ci, Panie Ministrze, z dzielnicy, szczególnie bliskiej Marszałkowi, zapewnienia, że w myśl słów Twojej odezwy postanawiamy wzmocnić w sobie wolę pracy dla dobra i potęgi Polski.

K. SZELĄGOWSKI
Kurator Okręgu Szkolnego.

14 maja. Od godziny 9-ej do 11-ej pracownicy biurowi zostali zwolnieni od zajęć na nabożeństwa żałobne w kościołach.

O godzinie 11 m. 30 odbyła się w Ognisku KPW. akademia żałobna w czasie której Dyrektor K. P. inż. K. Falkowski w krótkim przemówieniu wyraził żal z powodu utraty Wodza Narodu. Po odczytaniu orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej, odegrano marsz pogrzebowy Chopina.

15 maja. O godzinie 9-ej Kolejowe Przysposobienie Wojskowe udaje się oddziałami do kościoła Serca Jezusowego, gdzie o godzinie 10-ej będzie odprawione nabożeństwo żałobne za spokój duszy Wielkiego Obywatela.

U LEŚNIKÓW.

Wczoraj w sali konferencyjnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Wilnie, o godz. 11.30 odbyło się zebranie żałobne urzędników DLP, czl. organizacji: Przysposobienia Wojskowego Leśników, Związku Leśników w Rz. Pol., Rodziny Leśnika, Komitetu Leśnego LOPP, na którym dyrektor Edward Szemiota zawiadomił zebranych o smutnej wieści o śmierci Wodza Narodu, Józefa Piłsudskiego, Pierwszego Marszałka Polski. Zostało odczytane orędzie Pana Prezydenta do Narodu Polskiego z dnia 12 maja br. Następnie na znak żałoby zostały odkryte krepą sztandary PWL i Związku Leśników, oraz uczczono pamięć Pana Marszałka 2-minutową ciszą. Na zakończenie zostały odczytane depesze kondolencyjne wysłane do Pani Aleksandry Piłsudskiej i na ręce Pana Wojewody Wileńskiego dla Rządu Rzeczypospolitej Polskiej. Sztandary organizacji pozostawiono w sali konferencyjnej Dyrekcji na cały czas trwania żałoby przy portrecie Pana Marszałka, okrytym kirem.

DEPESZA WILEŃSKIEJ RADY NOTARJALNEJ

Pan Minister Sprawiedliwości
Warszawa.

Rada Notarialna w Wilnie w głębokim bólu składa hołd świętej pamięci Józefa Piłsudskiego — Wskrziesiciela Państwa i Wodza Narodu. Spraw Boże aby to imię wielkie promieniowało na zawsze nad ziemią naszą.

Prezes Rady ALEKSANDER ROŻNOWSKI
Wiceprezes JAN BUYKO.

DEPESZA IZBY ROLNICZEJ

Marszałkowi Aleksandra Piłsudska. Belweder, Warszawa.

Wileńska Izba Rolnicza przejęta do głębi cięsem który spadł na Rzeczypospolitą przez śmierć Pierwszego Marszałka Polski chyliła czoło i łączy się z Twoim Pani i Narodu Polskiego bólem

Prezes Wileńskiej Izby Rolniczej
Czesław Krupski

DEPESZA ZJEDNOCZENIA ROB.

ZW. ZAW. Z. P. U.

Jaśnie Wielmożna Pani Aleksandra Piłsudska
Warszawa—Belweder.

Robotnicy wileńscy Zjednoczenia Robotniczych Związków Zawodowych zlem Północno-Wschodnich w Wilnie przy ul. Wielkiej 34 zgromadzeni masowo w dniu 14 maja 1935 r. o godzinie 18-ej na akele oddania hołdu zmarłemu Budowniczu Państwa ślą z głębi serca wyrazi współczucia Dostojnej Pani i jej Córcekom.

Prosimy przyjąć, Dostojna Pani, ślubowanie nasze, że nigdy nie sprzeniewierzmy się Wielkiemu Sercu, które Wilnu ofiarował Pan Marszałek.

Rada Główna Zjednoczenia Rob.
Z-ków Zaw. Z. P. W.

(—) (—) W. Kotowski — prezes Rady Głównej. Romuald Iwanowski — sekretarz Waukiewicz, Konstanty — skarbnik, członkowie: Kozłowski Stanisław, B. Wit-Swiecicki, Sobolewski Wacenty, Pietraszkiewicz Antoni, Gwozdowski Julian, Stryżak Bazyl, Pakulnicki Antoni, Czerwin Abram, Burko Gierszun, Markowski Romuald.

ZW. SPÓŁDZIELNI „SPOLEM“.

Wobec bolesnej straty dla całej Polski, jaką ponosimy przez zgon Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego Wskrziesiciela Państwa i Wielkiego Wychowawcy Narodu. Wileńska Rada Okręgowa i Oddział Związku „Spolem“ imieniem wszystkich spółdzielców spożywców z terenu woj. wileńskiego wyraża ogromny żal z powodu zgonu, jaki spotyka naród polski.

Wileńska Rada Okręgowa i Oddział „Spolem“.

(—) I. Turcki (—) A. Namleciński.
(—) H. Jenz (—) A. Andrzejewicz.

PISMO ZWIĄZKU ADWOKATÓW

Do
Pana Wojewody Wileńskiego
w Wilnie

Wielce Szanowny Panie Wojewodo
W imieniu Oddziału Wileńskiego Związku Adwokatów Polskich składam na Pańskie ręce jako przedstawiciela rządu Rzeczypospolitej w związku ze zgonem Marszałka Józefa Piłsudskiego wyrazy głębokiego żalu

Powszechny smutek, który ogarnął Naród, świadczy najlepiej o wielkości straty, którą poniosła Polska.

(—) Zbigniew Jasiński
Prezes (—) Marja Sienkiewiczówna.
Sekretarz

Udział Wilna w pogrzebie Marszałka

Organizacyjne zebranie Komitetu Obywatelskiego uroczystości pogrzebowych

Komisja organizacyjna złożona z prezydenta miasta dr. Maleszewskiego, rektora USB, prof. Stanisław Staniewicz i dowódcy dywizyj gen. Skwarczyńskiego zwołała na dzień 14 bm. posiedzenie Komitetu Obywatelskiego uroczystości pogrzebowych Marszałka Piłsudskiego.

Zagaił zebranie prezydent Maleszewski, na którego wezwanie zebrani uczcili pamięć ś. p. Marszałka Piłsudskiego 3-minutowym milczeniem, a następnie wysłuchali stojąc, orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej. Przewodniczącym zebrania wybrany został p. wojewoda Władysław Jaszczolt, który powołał do przysiedzenia prezydenta Maleszewskiego, ks. biskupa Michalkiewicza, gen. Skwarczyńskiego, rektora USB Staniewicza, na sekretarza prezesa Synd. Dziennikarzy, p. Szydłowskiego.

Po krótkiej dyskusji wybrany został wydział wykonawczy z 22 osób w składzie następującym: senator Abramowicz

gen. Dąb-Biernacki, poseł Birkenmayer, płk. Błocki, płk. Dobaczewski, prezes Falkowski, prof. Hillerowa, wojewoda Jaszczolt, wicewojewoda Jankowski, sędzia Krukowski, wiceprezes Federacji PZOO Eugenjusz Kozłowski, JE biskup Michalkiewicz, prezydent Maleszewski, płk. Pałkosz, rektor Staniewicz, gen. Skwarczyński, kurator Szelański, poseł Tyszkiewicz, starosta Tramecourt, prezes Wyszynski, starosta Wielowieyski i naczelnik Walter.

Wydział wykonawczy ma się zająć ustaleniem programu uroczystości pogrzebowych i wysłaniem delegacji do Warszawy i Krakowa. Planowane jest wysłanie do Krakowa urny z ziemią z Żułowa i z wileńskiego cmentarza, na którym spoczywają obrońcy Wilna.

Pierwsze posiedzenie wydziału wykonawczego odbędzie się dziś w środę o godz. 12-ej w południe w mieszkaniu p. wojewody w pałacu Reprezentacyjnym.

ŻAŁOBA KRONIKA

— **HARCERSKIE NABOŻENSTWO ŻAŁOBNE.** Dziś we środę 15 maja w kościele św. Michała zostanie odprawiona przez Kapelana Oddziału WIL. ZHP. ks. Fr. Tyczkowskiego Żałobna Msza św. za duszę ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego. We mszy św. wezmą udział członkowie Zarządu, Komendy Chorągwi Harcerzy i Harcerzy, oraz wszystkie drużyny wileńskie harcerskie i harcerzy. Na nabożeństwo do Harcerstwa Wileńskiego zaprasza wszystkich, którzyby pragnęli wspólnie wnieść modły za spokój duszy Pierwszego Marszałka Polski.

— **Harcerstwo Wileńskie w głębokiej żałobie.** Pograżone w głębokiej żałobie harcerstwo wileńskie zebrało się we wtorek o godzinie 18 m. 30 na dziedzińcu Pałacu Reprezentacyjnego. Na zbiórce stanęło 30 drużyn wileńskich o ogólniej liczbie około 1000 osób, z Zarządem i Komendami Chorągwi na czele. Przed frontem drużyn harcerskich zostało odczytane orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej oraz żałobny rozkaz Naczelnictwa ZHP. Następnie odbyło się nałożenie kiry na sztandary Chorągwi Harcerskich.

Z Pałacu Reprezentacyjnego harcerstwo udało się do Ostrzej Bramy, gdzie odśpiewano Anioł Pański, przed odsłoniętym Ołtarzem Matki Boskiej Ostobramskiej.

— **ZE ZWIĄZKU PEOWIAKÓW.** 14 bm. w lokalu Związku Peowiaków Koło w Wilnie od był się „Apel“ członków pomienionego Związku. W preistorczonyj w kaplicy żałobnej sali gremialnie zebrany Peowiakom zostało odczytano przez p. prezesa Koła płk. Dobaczewskiego Orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej oraz rozkaz za rządu Głównego Związku Peowiaków, poczem na sztandar została nałożona szarfa żałobna. Od tej chwili do dnia pogrzebu przy portrecie Komendanta została zaciągnięta warta honorowa.

— **Oficerowie w stanie spoczynku Związku Okręgu Wileńskiego,** zebrani w dniu 14 b. m. na uroczystym posiedzeniu żałobnym, głęboko przejęci śmiercią ukłanego Naczelnego Wodza, Marszałka Józefa Piłsudskiego, łączą się w ogólnej żałobie z całym Narodem.

Równocześnie postanowiono zamiast wieńca przynieść z pomocą w budowie Kopca im. Marszałka Piłsudskiego w Krakowie.

— **Uroczyste żałobne posiedzenie Zarządu Wileńskiej Izby Rolniczej** odbyło się wczoraj z udziałem wszystkich jej pracowników, na którym po odczytaniu orędzia Pana Prezydenta przez Izby Czesław Krupski wygłosił przemówienie poświęcone pamięci Wielkiego Zmarłego. Po przemówieniu Prezes zarządził 3 minutowe milczenie poczem Zarząd powziął następującą uchwałę:

„Kornie chyłak czoła przed Wola Bożą i Ma jestem Śmierci Wileńska Izba Rolnicza składa do hołd ceniom i pamięci Wielkiego Syna tej Ziemi Największego Obywatela Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Marszałka Józefa Piłsudskiego, który całe swe życie poświęcił Ojczyźnie.

Imieniem rolnictwa Wileńszczyzny i Nowo grodziezyny, czcąc pamięć Wielkiego Zmarłego, ślubujemy, że Jego wskazania i ideały będą dla nas drogowskazem we wszystkich poczynaniach“.

— **Zarząd i Rada Stowarzyszenia Lekarzy Polaków w Wilnie** zwołuje w dn. 15 maja 1935 r. na godz. 21 (9 wiec.) Nadzwyczajne Żałobne Walne Zgromadzenie ku uczczeniu pamięci Pierwszego Marszałka Polski ś. p. Józefa Piłsudskiego.

Na powyższe zebranie Rada i Zarząd St-nia zaprasza wszystkich Lekarzy Polaków.

W szkołach

Kurator Okr. szk. p. Szelański wydał następującą odezwę do młodzieży i nauczycielstwa Okręgu:

Orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i słowa naszego Ministra wzywają nas w chwili bólu, który przeżywamy, do uświadomienia sobie poczucia odpowiedzialności i wzmocnienia woli pracy dla dobra i potęgi Polski.

Aby zadanie to wypełnić w momencie, kiedy zabrakło wśród nas Tego, który był naszym Wodzem i Wychowawcą, tem silniej przejąć się musimy wskazaniemi, które nam pozostawił.

Zarządzam, aby we wszystkich szkołach okręgu, kursach i świetlicach, placówkach oświaty pozaszkolnej, niezależnie od własnego programu oddziaływania wychowawczego na młodzież, celem jak największego zespolenia jej z nieśmiertelną wielkością Ducha Marszałka były do końca roku szkolnego odczytywane wyjątki z Jego pism (pisma wybrane — biblioteka Zrębu).

Jak donoszą ze szkół na terenie Wilna, młodzież wszędzie manifestuje swe uczucia bardzo poważnie. Portrety ś. p. Marszałka Piłsudskiego zostały udekorowane krepą, tak samo sztandary szkolne Tarcze i znaczki przysłonięto kirem. Na nabożeństwa stawily się tłumy uczniów i uczennic. Rady Pedagogiczne odbywają

Centralny Związek Detalicznych Drobnych Kupców Żydowskich w Wilnie wysłał dzisiaj telegram do p. premiera Rady Ministrów Walerego Ślaska oraz ministra Przemysłu i Handlu treści następującej: „Głęboko wstrząśnięci zgonem Marszałka Piłsudskiego, którego nieodżałowana pamięć zostanie na zawsze w sercach Wileńian, składamy wyrazy najgłębszego współczucia“ Prezes Widuciański i dyr. Segall.

— **Wezwanie Koła Medyków stud. USB.** W dniach ciężkiej żałoby, po stracie Wskreszyciela Polski, a gorącego Opiekuna Uniwersytetu Stefana Batorego Marszałka Józefa Piłsudskiego, Zarząd Koła Medyków wzywa swoich członków do przywdziania krepki na znak smutku.

— **Wezwanie Zarządu Koła Prawników Stud. U. S. B.** Z powodu żałoby narodowej po śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego — Wskreszyciela naszego Uniwersytetu, Zarząd Koła Prawników Stud. U. S. B. w Wilnie wzywa wszystkich swoich członków do nałożenia opasek żałobnych oraz pokrycia krepą znaczków maszej organizacji. Opaski są wydawane przez Zarząd wszystkim członkom Koła bezpłatnie w lokalu Koła przy ul. Uniwersyteckiej Nr. 7 m. 6.

— **Wezwanie Akad. Klubu Włóczęgów.** W związku ze zgonem I-go Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, Akademicki Klub Włóczęgów Wileńskich postanowił noszenie oznak żałobnych na okres sześciu tygodni.

Klub wzywa wszystkich swych sympatyków do przywdziania żałoby.

— **Zarząd Akademickiego Koła Polskiej Młodzieży Szkolnej w Wilnie** wzywa wszystkich członków Koła do nałożenia opasek żałobnych, dla wyrażenia swych uczuć spowodu zgonu Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego

DO CZŁONKÓW AKADEMICKIEGO KOŁA GRODNIAŃSKIEGO, USB. W WILNIE, Zarząd Akad. Koła Grodnian, Stud. U. S. B. w Wilnie, wzywa wszystkich członków Koła do przywdziania opasek żałobnych spowodu zgonu Wielkiego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

— **NADZWYCAJNE ZEBRANIE WYDZIAŁU OKRĘGU WILEŃSKIEGO, KIEROWNIKÓW OGNISK O.M.P. I ZMOBILIZOWANEJ MŁODZIEŻY.** 13 b. m. w lokalu Wydziału Okręgowego O. M. P. odbyło się nadzwyczajne zebranie Wydziału Okręgowego oraz kierowników Ognisk i uczestników Organizacji, podczas którego zostało odczytane orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej na pamięć uczczono 3-minutowym milczeniem. Uczestnicy zebrania wysłali do Głównego Wydziału Wykonawczego depezę kondolecyjną, w której dali wyraz bólu i żalu.

— **Rodzina Urzędnicza okryła się żałobą.** We wtorek, odbyło się Żałobne posiedzenie Zarządu Ziemi Wileńskiej Stowarzyszenia Rodzina Urzędnicza, na którym zostało odczytane orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wszyscy członkowie Rodziny Urzędniczej na znak żałoby przywdziewają czarne opaski.

— **Środa Literacka** spowodu żałoby nie odbędzie się.

Nabożeństwo za duszę ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego

Proboszcz kościoła po-Bernardyńskiego komunikuje: We środę o godz. 9.30 rano w kościele po-Bernardyńskim odbędzie się uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

żałobne posiedzenia. Delegacja Opiek Rodzicielskich złożyła na ręce p. Kuratora Szelańskiego kondolencje.

Młodzież inicjuje wyjazd na uroczystości pogrzebowe do Krakowa. W gimnazjum im. Czartoryskiego, odbyło się posiedzenie przedstawicieli organizacji samorządowych młodzieży szkół średnich, na którym uchwalono wysłanie do córki ś. p. Marszałka Piłsudskiego następującej depezy:

My młodzież szkół średnich m. Wilna, bez różnicy wyznań i narodowości łącząc się w głębokim żalu z całą Polską po stracie ukochanego Wodza, Wam, córkom Wielkiego Nauczyciela Narodu, ślemy wyrazy gorącego współczucia.

Wszkole handlowej im. Staszica uchwalili młodzież zawieszenie wszystkich zabaw do końca roku szkolnego, przeznaczając fundusze na budowę kopca w Krakowie. W szkole Technicznej im. Marszałka Piłsudskiego projektuje się ufundowanie stypendjum.

Przejawy te odnoszą się do szkół wszystkich wyznań i narodowości i posiadają charakter zupełnie samorządny.

Środa
15
Maj

Debi: Zofji Wd. M.

Jutra: Bl. Andrzeja Boboli

Wschód słońca — godz. 3 m. 18

Zachód słońca — godz. 7 m. 12

— **Przepowiednia pogody według PIM-a** do wieczora 14 maja 1935 r.:

Zachmurzenie zmienne z przelotnymi opadami w postaci deszczów, a w dzielnicach północnych deszczu ze śniegiem lub krup.

W dalszym ciągu chłodno. Nocą miejscami przymrozki.

Umiarkowane wiatry z północo-zachodu.

SPRAWY SZKOLNE

— **Szkola Ćwiczeń przy Państw. Seminarjum Naucz. Żeńskim im. Kr. Jadwigi w Wilnie,** przy ul. Św. Filipa Nr. 3 — przyjmuje zapisy dzieci na rok szk. 1935—36 do klasy I-ej i kilka miejsc wolnych do kl. II, III i VI w terminie do 31 maja r. b.

ZEBRANIA I ODCZYTY

— **Odczyt.** 16 maja w Ośrodku Zdrowia (Wieka 46) z ramienia T wa Eugenicznego dr. W. Móraski wygłosi odczyt na temat „Zbrocznia seksualne a eugenika“.

Początek o 6 wiec. Wstęp wolny.

ROZNE

— **UBEZPIECZALNIA SPOŁECZNA W WILNIE** PODAJE DO WIADOMOŚCI osób zainteresowanych, że wszystkie dotychczasowe upoważnienia, dające prawo inkasentom przyjmowania wszelkich należności na rzecz Ubezpieczalni Społecznej w Wilnie od pracodawców, zamie szkalych na terenie działalności Ubezpieczalni Społecznej w Wilnie, zostają z dniem 14 kwietnia r. b. unieważnione.

Poczynając od dnia 15 maja r. b. będą uznawane przez Ubezpieczalnię Społeczną tylko wpłaty dokonane tym inkasentem, który posiada dają tymczasowe upoważnienia, podpisane przez Dyrektora Ubezpieczalni Społecznej, Galińskiego Adama, z datą wydania 15 maja 1935 roku. Upoważnienia te po upływie miesiąca zostaną za

ZAKŁAD PRZYRODOLECZNICZY

przy Lecznicy Litewskiego Stowarzyszenia Pomocy Sanitarnej w Wilnie ul. Mleklewca Nr. 33-a, tel. 17-77, z dniem 15 maja r. b. zacznie funkcjonować. Wszelkie zabiegi wodolecznicze, jakoto: wanny, douche, natryski i t. p. Czynny codziennie od 7 — 9 r. i 6 — 8 w.

ODPUSZCZONE BOKI

MIĘKIE, BOKI POZWALAJĄCE NA WYGINANIE NOZYKA W APARACIE BEZ OBawy PĘKNIĘCIA, A POZOSTAŁA CZĘŚĆ NOZYKA MOCNIEJ ZAHARTOWANA, NIŻ KIEDYKOLWIEK PRZEDTEM — OTO WYNIKI STOSOWANIA PRZEZ FABRYKĘ „GILLETTE“ NAJNOWSZEJ SPOSOBU ELEKTRYCZNEGO HARTOWANIA.

OSTRZE Z TAK WYJĄTKOWO MOCNO ZAHARTOWANEJ STALI DAJE SIĘ SZLIFOWAĆ DO NIEOSIĄGALNEJ DOTĄD OSTROŚCI, PRZECZEM TRWA ONO DŁUŻEJ I ZAPEWNI O WIELE WIĘKSZĄ IŁOŚĆ OGOLEŃ.

SPRÓBUJ CIE NIEBIESKIE „GILLETTE“ — WARTE SA PRÓBY

5 m. z. 2.25 NIEBIESKIE 5 m. z. 2.25

GILLETTE

NOŻYKI ELEKTRYCZNIE ODPUSZCZANE

DOKTÓR ZELDOWICZ
Chor. skórne, weneryczne, narządów moczow. od godz. 9—1 i 5—8 w.

DOKTÓR ZELDOWICZOWA
Choroby kobiece, skórne, weneryczne, narządów moczowych od godz. 12—2 i 4—7 w. ul. Wileńska 25, m. 3 tel. 2-77

DOKTÓR Ginsberg
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe Wileńska 3, tel. 5-87 Przyjm. od 8—1 i 4—8

DOKTÓR Blumowicz
Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe Wielka 21, tel. 9-21 Przyjm. od 9—1 i 3—8

ODPUSZCZONE, A WIĘC MIĘKIE, BOKI POZWALAJĄCE NA WYGINANIE NOZYKA W APARACIE BEZ OBawy PĘKNIĘCIA, A POZOSTAŁA CZĘŚĆ NOZYKA MOCNIEJ ZAHARTOWANA, NIŻ KIEDYKOLWIEK PRZEDTEM — OTO WYNIKI STOSOWANIA PRZEZ FABRYKĘ „GILLETTE“ NAJNOWSZEJ SPOSOBU ELEKTRYCZNEGO HARTOWANIA.

OSTRZE Z TAK WYJĄTKOWO MOCNO ZAHARTOWANEJ STALI DAJE SIĘ SZLIFOWAĆ DO NIEOSIĄGALNEJ DOTĄD OSTROŚCI, PRZECZEM TRWA ONO DŁUŻEJ I ZAPEWNI O WIELE WIĘKSZĄ IŁOŚĆ OGOLEŃ.

SPRÓBUJ CIE NIEBIESKIE „GILLETTE“ — WARTE SA PRÓBY

5 m. z. 2.25 NIEBIESKIE 5 m. z. 2.25

GILLETTE

NOŻYKI ELEKTRYCZNIE ODPUSZCZANE

DOKTÓR J. PIOTROWICZ-JURCZENKOWA
Ordynator Szp. Sawicz Choroby skórne, weneryczne i kobiece Wileńska 24, tel. 1866 Przyjm. od g. 5—7 w.

ZGUB. legitymację kolejową, wydaną przez P. K. P. w Wilnie na imię Stefani Maciejewskiej — unieważnia się

Doktor Medycyny CYMBLER
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe Mleklewca 12 róg Tatarskiej, telef. 15-64 przyjm. od 9—2 i 5—7 1/2

AKUSZERKA Maria Lahnerowa
Przyjmuje od 9—7 w. ul. J. Jasieńskiego 5-20 róg Ofiarnej (obok Sądu)

PLAC
do sprzedania Zwierzyniec, ul. Jasna nr 5, dowiedzieć się w Adm. „Kur. Wil.“

Z powodu wyjazdu **sprzedaje się** po wygodnej cenie: 1) Jazzband, 2) Kontrabas (drewna) i 3) Violinczela — ul. Dominikańska 14, m. 3. Ogł. dać można od g. 4—6

UDZIELAM LEKCYJ
w zakresie gimnazjalnym z polskiego, fizyki, chemii i matematyki. Zgłoszenia do adm. „Kurjera Wileńskiego“ pod „Solidnie“

W pobliżu Wilna dzierżawy niedużego obiektu ziemskiego porzuczonego. — Wiadomość proszę przesać do Redakcji dla W. K.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno, Bisk. Bandurskiego 4. Telefon: Redakcji 79, Administr. 99. Redaktor naczelny przyjmuje od g. 2—3 ppół. Sekretarz redakcji przyjmuje od g. 1—3 ppół. Administracja czynna od godz. 9 1/2—3 1/2, ppół. Zapisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 1—2 ppół. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9 1/2—3 1/2, i 7—9 wiec.

Konto czekowe P. K. O. Nr. 80.750. Drukarnia — ul. Biskupa Bandurskiego 4. Telefon 3-40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową i dodatkiem książkowym 3 zł., z odbiorem w administracji 2 zł. 50 gr. Zagranicą 6 zł. **CENA OGŁOSZENIA:** Za pierwszą linijkę przed tekstem — 75 gr., w tekście 60 gr., za tekstem — 30 gr., kronika redakcji, komunikaty — 70 gr. za mm. Jednoszp., ogłoszenia mieszkaniowe — 30 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się z ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%. W numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zgranicznie 100%, zamiejscowe 25%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Za numer dowodowy 13 gr. Układ ogłoszeń w tekście 4-ro łamowy, za tekstem 3-mio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń i nie przyjmuje zastrzeżeń miejsca.